

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslovanje, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema se podpisano in zadoštno frankovano.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	Din 240—	po pošti 120—	Din 360—	po pošti 180—
6	3	120—	60—	180—	90—
3	1	60—	20—	90—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Dokument demagogije.

SLS je danes objavila manifest slovenskemu narodu, v katerem poziva k branitavo politiko klerikalnega avtonomizma ter dokazati slovenskemu ljudstvu, da so njeni poslanci v prešli 14 mesecih našega notranjega političnega življenja pravzaprav odražali velike zmage in izpolnili obljube, ki so jih bili položili pri zadnjih skupščinskih volitvah!

Dokument nosi vse znake neresnega spisa, ker se naslanja na očitne zmotne, na zlobne potvoren zgodovinske resnice ter celo na stilizacije, kajti namen je varati javnost ter jo zapeljati k povsem napačnim političnim naziranjem. Dokument je glasen dokaz, da je SLS doigrala v slovenskem ljudstvu in da je sedaj po izgubljeni bitki jugoslovenskega federalizma obsojena na bližnjo smrt.

V dokaz neresnosti tega spisa navajamo neke njegove netočnosti, ki jih pa moramo, kakor rečeno, klasificirati za navadne zlobnosti, ker pri inteligenci klerikalnega voditelja ne moremo predpostavljati, da bi jih bil napisal v nezavednem stanju in brez vednosti njih zmotne vsebine.

Tu najdemo predvsem trditve, da slovenski narod lahko razvije svojo narodno individualnost v novi jugoslovenski državi samo tedaj, ako nad slovenskim ljudstvom zagospoduje klerikalna gospodstva, ako se nad njimi vzpostavi predvojna klerikalna diktatura in ako se na mesto enotne Jugoslavije, z absolutno enakopravnim državljanstvom Srbov, Hrvatov in Slovencev postavi federacija slovenske, hrvatske in srbske republike.

Klerikalna stranka pripisuje neuspehe svojih poslancev sedanjim državnim organizacijam, državnemu in narodnemu edinstvu, dasi je danes dovolj jasno, da daje sedanja unitaristična ustava vsem našim krajem absolutno enakopravnost. Seveda je tudi dolžnost vseh teh krajev, da vodijo v Beogradu pravilno politiko in da se oklepajo takih koalicij, ki jim jamčijo primerno zastopstvo v centralni državni oblasti in torej neposredno sodelovanje na upravi lokalnih interesov.

Temeljna misel dogovorov, ki so ustvarili našo državo je bila državna samostalnost Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni in enotni državi, ki bi sicer na separatistični podlagi ne bila mogoča.

Tej državi se je dala nato taka ustava, ki jamči vsem državljanom absolutno enakopravnost in svobodo, ki ne loči Hrvatov od Srbov in Slovencev,

ki ne daje prednosti katoliški, pravoslavni ali muslimanski cerkvi.

Seveda se država ni tako organizirala, da bi jamčila klerikalni stranki in sploh poedinim strankam države, recimo Radićevi in Hrvatskem, Spahovi v Bosni vsako posebej ločeno državo!

SLS dela zgodovinsko napako, ko zamenja slovensko narodno individualnost z interesi klerikalne stranke in ko istovetno željo te stranke po absolutni samovladni v Sloveniji z resničnimi potrebami slovenskega gospodarstva, slovenske kulture in slovenske javnosti sploh.

Ustave ne smejo jamčiti poedinim strankam njihove absolutistične namere, njihove želje po samovladanju v poedinih pokrajinskih državah, pač pa morajo garantirati absolutno enake pravice in dolžnosti za vse državljanke brez razlike vere in plemena, brez ozira na pokrajinske egoizme in lokalizme.

SLS bi bila lahko storila za Slovenijo, za slovensko narodno individualnost vse, prav vse, da je njena parlamentarna in politična delegacija v Beogradu vodila pravilno politiko ter izgrajvala skupščinske konjunktive za primerne koalicije s poedinimi večinskimi strankami v državi. Če se pa abscentira, če je vodila rajši opozicijsko in defetistično politiko, tedaj se ni čuditi, da ni mogla izbiti za slovenske kraje niti trohice uspeha in da je sedaj ostala praznih rok.

Baš na temelju unitaristične enakopravnosti bi bila lahko dosegla za Slovenijo maksimalne koristi in bi bila baš z izrabljanjem ideje unitaristične enakopravnosti zainteresirala celo državo za slovensko industrijo, za našo trgovino, za naše interese onstran državnih meja, za Jadrano in za jadranske naše želje itd.!

Nikdar pa slovensko ljudstvo ne bo dovolilo, da se ideja unitaristične države in absolutne enakopravnosti jugoslovenskih državljanov tepta po poedinim klerikalni stranki, da se ta ideja nadomesti z lažljivo klerikalno frazo »slovenske narodne individualnosti«, ki zakriva smešni politični program, da se država organizira na temelju strankarske parcelacije in v smislu nekakega državnopravnega ustoličenja strankarskih samovlad v poedinih pokrajinah države...

Nadalje govori ta dokument najgrše strankarske sebičnosti, ki je sploh mogoča, o tem, da se je v Beogradu izvršil državni udar, ker vlada ni prepustila opozicijski narodni vojski, da bi razbila narodno skupščino,

sti in dovolila, da v Jugoslaviji zavladajo anarhije gg. Davidovičev, Korošček, Radićev in Spahovcev. V Angliji, v domovini parlamentarizma in demokratizma, sme vsaka vlada, ki zaide v manjšino, zahtevati od kralja volilni mandat in ji ga mora kralj celo po ustavnih zakonih kratkoma dovoliti! V Jugoslaviji pa naj bi iz strahu pred opozicijskimi nepridipravi ne smelo

biti kralju dovoljeno, da odgodi narodno skupščino za nekaj mesecev in da omogoči parlamentarno zasedanje v jesenskem terminu!

Stranke, ki slone na takih dokumentih demagogije, neresnice, kakršnega sedaj objavlja SLS na sebičnih strankarskih programih, kakršne pridigujejo gg. Radić in njegovi prijatelji, morajo same od sebe propasti.

V znamenju političnih proglašev
Izplačilo poslanskih dnevnic.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Nikakih važnih političnih dogodkov. Vsa pozornost je te dni obrnjena na velike proglose, ki jih objavljajo opozicijske skupine. Klerikalci in Davidovičevi demokratije so danes v svojih glavnih glasilih objavili proglose, ki se v bistvu krijejo v tem, da vsi govorijo o »državnem udaru«. Z ozirom na to, da so vse opozicijske stranke izdale svoje proglose, se je tudi v radikalnem klubu sprožila misel, da bi vlada odgovorila na te proglose z obširnimi apelom na narod. V tem vladinem proglosu bi bilo v glavnem začrtano državno in narodno edinstvo. Kakor omenjeno, naglašajo opozicijske stranke, da ni ugodite narodne skupščine, da ni udar. Ta trditev je absolutno neutemeljena in ni nikakor v skladu s pravim položajem.

Čeprav opozicijski govore in agitirajo, da je vlada izvršila državni udar, da je razbila narodno skupščino,

vendar postajajo opozicijski poslanci zelo pohlevni, kadar gre za vprašanje poslanskih dnevnic. Do vprašanja je zanje zelo snele. Do vprašanja imel prejeti vsak poslanec okoli 42.000 dinarjev. Značilno pa je bilo včeraj, da so zastopniki opozicije posetili skupščinskega predsednika Ljubo Javonovića ter pri njem intervirali radi izplačila dnevnice, navajajoč, da so nekateri poslanci siromaki in ne morejo izhajati. Današnja »Pravda«, glavni blokaški organ, danes sama trdi, da narodna skupščina ni razpuščena, temveč so seje samo prekinjene, tako da imajo poslanci — pravico do dnevnice. Vlada noče rešiti vprašanja dnevnice, temveč je rešitev in odločitev prepuščala skupščinskemu predsedstvu, da to stori, kar smatra za potrebno. Za danes je določen v skupščinskem predsedstvu sestanek načelnikov parlamentarnih klubov. Ta sestanek bo razpravljal izplačilo dnevnice.

Veliki izgredi v italijanskem parlamentu.

— Rim, 31. maja. (Izv.) V zbornici so se včeraj povodom verifikacije fašistovskih mandatov odigrali prizori, kakršnih rimski parlament še ni doživel. Krvavi pretepi so se razvili ob priliki razprave o poročilu verifikacijskega odbora, ki je predlagal, da se naj odobre mandati vseh na vladini listi izvoljenih poslancev. Opozicija je ugovarjala temu predlogu. Fašiste so posebno raztogotila objektivna izvajanja unitarističnega socijalista Matteottija. Navajal je nezakonitosti, ki so jih storili med volitvami fašisti po svojih organizacijah. Kljub temu, da je vlada oziroma njen predsednik Mussolini jamčil za svobodo volitev, niso bile volitve svobodne, marveč so bili volilci pod pritiskom fašistov. Ter oziroma fašistovske milice. Med njegovim govorom je nastal v zbornici velikanski vihar. Fašisti so začeli poslance opozicije obkladati z najbolj prostaškimi posvkami, in najbolj značilno je, da podpredsednik Giunta, ki je vodil sejo,

ni izrekel nikakega ukora fašistom. V svoji izjavi se je celo predrznil, da je nagnal opozicijo s »tolpo«. To je razburilo opozicijske poslance. Demokratiški poslanec znani general Bencivenga, dalje posl. Amendola in nekateri republikanci so se dvignili s sedežev ter so, kazajoč na svoja odlikovanja, protestirali proti takemu nastopu od strani fašistovske večine. Pet fašistov se je zagnalo proti generalu Bencivengi. Nastal je nepopisen vihar in krvav pretep. Se je po dolgem času se je posrečilo kvestorjem in drugim poslancem napraviti mir in red. Generala Bencivenga so fašisti vrgli na tla in ga pretepali. Bil je krvav po rokah in po glavi. Ko je zopet nastal mir, je nadaljeval svoj govor poslanec Matteotti, kritizirajoč v glavnem postopanje fašistovske milice za časa volitev. Člani fašistovske milice so kljub temu, da pripadajo vojski, povsod volili. Po govoru posl. Matteottia je bilo sprejeto poročilo verifikacijskega odbora.

ra z 285 glasovi proti 75 glasovom. Plenarne seje so se nato odgodile do 3. junija. Ta dan se prične adrečna debata.

— Rim, 31. maja. (Izv.) Včerajšnji krvavi dogodki v parlamentu so imeli še posebne posledice. Napadeni general Bencivenga je odposlal svoji priči k podpredsedniku Giuntii, ki ga pa priči niste mogli dobiti. General je pozval Giunto na dvoboj. Izvrševalni odbor fašistovske stranke je imel nato sejo, na kateri je bil odobren komunike, da fašisti ne bodo trpeli nadaljnjih izzivanih. (General Bencivenga je dobro znan našim čitateljem. Napisal je celo vrsto člankov o slovenski nevarnosti, ki grozi Italiji. S temi članki smo se opetovano bavili v našem listu. Uredništvo.)

MINISTRSKI SVET.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Na snočnji seji je vlada rešila tudi več tekočih resornih zadev. Ministrski svet je odobril kredit 40.000 dinarjev kot podporo Šerijatski šoli v Sarajevu, da dijaki morejo napraviti potovanje širom naše države v svrhu medsebojnega spoznavanja. Minister pravde je predlagal, da se izvrši revizija političnih procesov v Južni Srbiji in Makedoniji. Ta revizija je poverjena načelniku ministrstva notranjih del Ziki Laziču. Splošno je bilo ugotovljeno, da se v teh krajih splošne razmere povsem normalno razvijajo in da je dana garancija za osebno in lastniško varnost Vlada ima tudi v svojem programu kulturno in gospodarsko dvigniti Makedonijo.

Minister trgovine in industrije je poročal vladji o podpisu konvencije s Češkoslovaško republiko glede izvoza naših vin na Češkoslovaško brez vsakih kompenzacij.

NERESNIČNE VESTI O ITALIJANSKEM POSOJILU.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) V opozicijskih političnih krogih so se trdovratno širile vesti o italijanskem posojilu, ki naj bi ga dobila naša država v Milanu oziroma Rimu. Nekateri listi so navajali celo pogoje, ki jih baje stavi Italija naši državi za to posojilo. Vse te vesti so bile izmišljene in in oficijelno ni bil nikdar storjen kak korak za to posojilo. Pod naslovom »Jugosloveni. posojilo v Italije« konstatira današnji »Trgovski Glasnik«, da bi tak posojilo zelo vplivalo in imelo težke posledice za naše razmere napram Italiji.

Danes, v nedeljo, vsi na Vič na OKROŽNI ZLET „SOKOLA“!
Začetek prireditve ob treh pop.

Aleksij Tolstoj.

Polet na Mars.

Roman.

Gusjev je spojil motor, toda vijak se je počasi zavrtel in se ustavil. Motor ni deloval, — posoda z eksplozivnim praškom je bila prazna.

— No, nič ne dé, — je spregovoril Gusjev tiho. Zopet je zlezel iz čolna, položil je za pas gorjačo, potegnil iz čolna Losa, — pojdiva, Mstislav Sergejevič, — položil ga je na ramo in odšel, — pogrezajoč se do gležnjev v pesek. Hodil je dolgo. Dospel je do griča, položil Losa na neke stopnice, pokrite s peskom, ozrl se je po osamljenem, od zvezd razsvetljenem stebrovju vrh griča in legel vznak. Strašna utrujenost je zašumela kakor odliv v njegovih krvi.

Ni vedel, — da je dolgo ležal tako nepremično. Pesek je postajal hladen, kri se je ustavila. Tedaj je Gusjev sedel, — v obupu je dvignil glavo. Nizko nad pustino je stala rdečkasta mračna zvezda. Bila je kakor oko velike ptice. Odprti ust se je Gusjev oziral po nji. — Zemlja! — Zgrabil in dvignil je Losa ter hitel proti zvezdi. Zdaj je vedel — na kateri strani leži aparat.

Ves prepoten in težko sopeč je hitel Gusjev z ogromnim skoki čez jarke, od jaza je kričal, spod-

tikal se je ob kamenje in hitel vedno dalje, — za njim pa je plulo bližnje, temno obzorje pustine. Večkrat je Gusjev legel in položil obraz na hladni pesek, da bi si vsaj s paro osvežil zapečena usta. Cijazil je tovariša in šel, oziraje se po rdečkastem odsevu zemlje. Njegova ogromna senca je blodila sredi vseirnega pokopališča.

Kakor ostri srpi, je vzšla pojemajoča Olla. Sredi noči je vzšla okrogla Litha, — njena svetloba je bila krotka in srebrnkasta, dvojna senca je padala od peščenih valov. Obe čudni luni sta odpluli, — ena navzgor, druga navzdol. V njuni svetlobi je potemnel Talceit. V daljavi so se dvignili ledeni vrhovi Liziazire.

Pustinja se je končala. Jutro ni bilo več daleč. Gusjev je prispel na kaktusovo polje. Z nogo je podrl eno teh rastlin ter se je hlastno najedel njegove vodene, drgetajočega stebila. Zvezde so ugašale. Na vijoličastem nebu so se pojavili rožnati obrisi oblakov. In glej, Gusjev je zaslišal kakor udarce železnih valjarjev, — enolični kovinasti trk, razločen v jutranji tišini.

Gusjev je kmalu razumel njegov pomen: — nad kaktusovo goščo so moli trije mrežasti jam-bori bojne ladje, včerajšnjega preganjača. Udarci so prihajali odtod, — Marsovci so tam razbijali aparat.

Skrivajoč se pod kaktusi je planil Gusjev tja, obenem je zagledal ladjo in poleg nje ogromno,

zarjavelo grbo aparata. Kakih dvajset Marsovcv je razbijalo z velikimi kladvi po njegovem sklepanem ograjdu. Očividno se je bilo delo šele pričelo. Gusjev je položil Losa na pesek, potegnil je izza pasu gorjačo:

— Jaz vam pokažem, pasje glave! je zakričal Gusjev z divjim glasom in planil izza kaktusov, — skočil je k ladji in z enim udarcem gorjače razbil kovinasto krilo, zbil je na tla jambor in udaril po krovu, kakor po sodu. Iz notranjosti ladje so skočili vojaki. Pometali so proč orožje, planili s krova in se razbežali na vse strani. Vojaki, ki so razbijali aparat, so se splazili z zamolklim tuljenjem po brazdah in izginili v goščavi. V trenutku se je vse polje izpraznilo, tako velika je bila groza pred Sijom Neba, ki je bil povsod in ki mu smrt ni mogla dožvega.

Gusjev je odvil odprtino, privlekel je Losa in oba Sina Neba sta se skrila v jajcu. Strešica se je zaprla. Tedaj so zagledali Marsovci, ki so se bili potuhili za kaktusi, neobičajen in pretresljiv prizor:

Ogromno zarjavelo jajce, po velikosti podobno hiši, je zabobnelo, izpod njega so se dvignili rjav-kasti oblaki prahu in dima. Pod strašnimi udarci je zadržela Tuma, z rjojenjem in gromovitim bobnenjem je poskakovalo ogromno jajce po kaktusovem polju. Obviselo je v oblakih dima, in kakor meteor,

— je planilo proti nebu, noseč s seboj srdite magacitile v njihovo domovino.

XXXVI. poglavje.

Nebitje.

— No, kako je, Mstislav Sergejevič — ali ste živi?

Usta je zapeklo. Kakor tekoči plamen je spreletelo telo, žile in kosti. Los je odprl oči. Prašna zvezda je gorela nad njim čisto nizko. Nebo je bilo čudno, — žolto, prepriženo, kakor kovčeg. Ne: kaj je toliko z enakomernimi udarci, drhtela, drhtela je prašna zvezdica.

— Koliko je ura?
— Ura se je ustavila, to je križ!, — je odgovoril veseli glas.
— Ali že dolgo letiva?
— Dolgo, Mstislav Sergejevič
— A kam?
— K vragu na roge, — nikakor mi ne gre v glavo, kam sva jo ubrala

Los je zopet zatisnil oči, hoteč prodreti v temno praznino spomina, toda ta praznina ga je obdelala kakor čaša in znova se je pogreznila v neopirni sen.

Gusjev ga je pokril s toplo odejo ter se vrnil k opazovalnim cevem. Mars se je zdel zdaj manjši od čajne skodelice. Kakor pege na luni so se pojavila na njem dna izsušenih morij, mrtve pustine,

TRGOVINSKA POGAJANJA Z MADŽARSKO.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Predsednik naše delegacije dr. Ninko Perić je včeraj poročal ministrskemu predsedniku Nikoli Pašiću o poteku trgovinskih pogajanj z Madžarsko. Ta pogajanja povoljno napredujejo. Izdelana in končana je že konvencija o medsebojni pravni pomoči in o izročitvi zločincev. Tudi prometna vprašanja so ugodno in sporazumno rešena. V glavnem gre za preureditev naše obmejne postaje Čolo na progi Beograd-Budimpešta.

Meščanska vojna v Albaniji?

— Trst, 31. maja. (Izv.) Iz Albanije prihajajo alarmantne vesti o meščanski vojni. Notranjepolitični položaj je zelo kritičen. Albanski nacionalisti se pripravljajo za pohod proti vladi, ki je okoli Tirane zbrala mnogoštevilno vojsko. Italija je odposlala v albanske vode dve bojni ladji. Prihajajo poročila, da je Albanija pred izbruhom meščanske vojne. V severni in južni Albaniji se pridružujejo nacionalistom prostovoljske čete. Nacionalisti razpolagajo z dobrim in discipliniranim oficir. zborom. Vlada je odposlala v tabor upornikov posebnega posredovalca, ki pa ni imel uspeha. Velike manifestacije so nacionalisti priredili v Valoni in Skadru.

— Rim, 31. maja. (Izv.) »Giornale d'Italia« javlja, da so revolucionarne čete zasedle Krumo, v Valoni in Egeri so se čete uprle vladi. V Skadru obvladujejo uporniki situacijo. V teh treh mestih so se uporniki polastili državnih blagin.

EKSPLOZIJA PRI BUKAREŠTU.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Potrjujejo se prve vesti, da je zletelo v zrak tisoč vagonov različne municije, ki je bila spravljena v pirotehničnem zavodu in vojaških skladiščih Cotočeni pri Bukarešti. Eno četrtino te municije so tvorile ročne granate z visoko potencialiteto. Uničenih je tudi 15 milijonov nabojev ka puške. Več laboratorijev pirotehničnega zavoda je popolnoma porušeni. Uničene so tudi razne delavnice, tako sedlarska delavnica. Eksplozija je bila ves dan in ponoči v noč. Vojaštvu in gasilcem se je končno posrečilo velikanski požar omesti. Uvedena je preiskava. Pravega vzroka eksploziji še niso uradno ugotovili. Uradno poročilo vojnega ministrstva samo kratko pravi, da se je v Cotočeniju zgodila eksplozija, kakršne se dogajajo po vseh vojaških skladiščih.

Listi naglašajo, da število mrtvih še ni znano. Izpod ruševin so do včeraj izveleki štiri mrtve in 20 težko ranjenih. Zelo mnogo je trpelo vojaštvo.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Po poročilih iz Bukarešte je vojaštvo takoj ob izbruhu eksplozije bilo alarmirano in je hitelo na kraj nesreče. Najbolj se je odlikoval pri rešitvi akcij lovski pehotni polk št. 9, ki nosi ime našega kralja Aleksandra. Da je bilo število človeških žrtev manjše, kakor so prvotno računali, je pripisovati okolnosti, da ni bilo takrat v pirotehničnem zavodu delavstvo zaposleno.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je včeraj izrazil brzojavno romunski vladi sožalje naše vlade povodom nesreče, ki je zadela Romunsko vsled eksplozije v Cotočeniju. Splošno prevladuje mnenje, da je pripisovati eksplozijo terorističnemu atentatu, ki so ga izvršili najeti agentje in da vodijo niti za ta atentat v Rusijo.

SANACIJA AVSTRIJE.

— Dunaj, 31. maja. (Izv.) Predsednik finančnega odbora pri Društvu narodov Jansen je včeraj prispel na Dunaj, da na mestu prouči, kako je napredovalo sanacijsko delo v Avstriji. Jansen je včeraj in danes konferiral z državnim kancelarjem in dr. Seiprom, komisarjem dr. Zimmermannom, finančnim ministrom dr. Kinnbeckom in zunanjim ministrom dr. Grünbergerjem. Danes sprejme Jansena predsednik republike dr. Hainisch. Jansen poda o finančnem položaju Avstrije obširno poročilo Društvu narodov, ki se sestane na plenarno sejo sredi meseca junija.

VLADNA KRIZA V NEMČIJ.

— Berlin, 31. maja. (Izv.) Nemško nacionalna frakcija je včeraj soglasno sklenila, da se ne odpoveduje zahtevi po spremembi notranje in zunanje političnega kurza. Z ozirom na to je danes mogoče, da položaj državni kancelar dr. Marx od državnega predsednika poverjeni mandat za sestavo vlade.

GRADNJA PETROLEJSKIH SKLADIŠČ PRI DUNAJU.

— Dunaj, 31. maja. (Izv.) Ob Donavi se nahajajo že sedaj velika skladišča, v katera se lahko shrani 24.000 ton petroleja. Sedaj namerava posebna mednarodna družba zgraditi obsež-

na skladišča za petrolej, tako da postane Dunaj eno glavnih trgovskih centrov za petrolej v Evropi.

Nota poslaniške konference Nemčiji.

— Pariz, 31. maja. (Izv.) Poslaniška konferenca je včeraj odposlala nemški vladi noto kot odgovor na pismo Nemčije glede medzavezniške vojaške kontrole. Nota vsebuje šest glavnih točk, in sicer:

1. Nemčija mora izvesti reorganizacijo svoje vojske. 2. Nemčija mora preurediti dosežanje tovarne za orožje v druge svrhe. 3. Nemčija mora izročiti ves vojaški material izra svetovne vojne. 4. Nemčija mora izročiti dokumente, iz katerih bo videti statistika vojnega materiala, ki se nahaja še v Nemčiji. 5. Nemčija mora spremeniti zakon o prepovedi uvoza oziroma izvoza vojnega materiala. 6. Nemčija mora točno določiti način rekrutacije za državno obrambo.

PRED ODPSTOPOM POINCARÉJA.

— Pariz, 31. maja. (Izv.) V nedeljo ob 15. popoldne se sestane novoizvoljena zbornica. Ministrski predsednik Poincaré jutri dopoldne oficijelno izroči demisijsko celokupnega kabineta. Prvo sejo bo otvoril najstarejši poslanec prof. Binard. Včeraj pod predsedstvom Milleranda je bila zadnja seja Poincaréjevega kabineta.

Politične vesti.

— Točna sodba! Ko je danes zjutraj neki ugledni gospod — javen davalec — čital »manifest« klerikalne stranke, je vzkliknil: »Nič novega! Samo parafraza »Slovenčevih« člankov in notic. Kar so povedali na c. »Slovenčevi strani, bi lahko, ako bi bili odkriti, kratko izrazili z dvema besedama: »Doli z državo! Povsem točno!«

— »Slovenčeva« zaganjanja. Koliko so vredna »Slovenčeva« zaganjanja v sedanjo vlado in v njeno vodstvo našega parlamentarnega razvoja, nam priča »Obzor« v Zagrebu, torej list, ki stoji na popolnoma opozicijskem stališču. Ta list naglašja isto politično tezo, kot smo jo že davno postavili proti takozv. večini opozicijskega bloka, povdarjajoč, da mora večina točno opredeliti svoj ustavni ter državni program, predno sme računati na prevzem poslovne ali volilne vlade. Kaj pravi torej »Obzor«? Bilo je jasno, da opozicija lahko prevzame vlado samo, ako proži garancijo, da ne nastopi proti dinastiji in proti ustavi. Te garancije ni mogel podati sam opozicijski blok (Davidović, Korošec, Spaho), ker ta blok nima večine in ker zavisi od 69 poslancev HRSS. Torej samo v slučaju, da je podal Radić tako garancijo, bi lahko zamislili, da dobi Davidović vlado v svoje roke. Radić pa te, od njega zahtevane garancije ni hotel podati... Upamo, da sedaj tudi »Slovenec« uvidi, da tudi v naši državi ne more odločiti brutalni in brezmišeln mehanizem institucije, ki je namenjena samo miselnemu demokratizmu, to je ljudem, ki zagovarjajo točno opredeljene programe državne politike, ki torej vedo in ki se upajo pred celim svetom odkrito povedati in razglasiti, kaj hočejo. Šarena opozicija naj postane tudi programatično enotna, jasna in homogena, potem lahko prevzame državne posle in se ji bomo vsi rade volje podvržili!

— Pravo suverenitete naroda. S tem geslom odtepa te dni »Slovenec« po svojih uvodnikih in kriči proti nacionalni koaliciji, da uvaža absolutizem. Ali je morebiti »Slovenec« pozabil na izide ljubljanskih občinskih volitev, pri katerih so prvič dobili večino klerikalci s socialističnimi zavezniki, drugič pa podlegli jasni volji ljubljanskega prebivalstva, ki je poslalo v narodno skupščino naprednega moža? In kljub temu zadnjemu, torej edino odločilnemu javnemu, ljudskemu, suverenemu izrazu ljubljanskega prebivalstva so ostali klerikalci na rotovžu ter se še danes na vse kriplje branijo demisijske, torej vzporedne narodne suverenosti. Hej, »Slovenec«, kako je ves svet korupten in diktatoričen, samo ti ne!!

— Kdo dobi volilni mandat? Tudi to vprašanje muči našega »Slovenca«, ki med vrstima bodri svoje pristaše ter jim naznanja bližnji konec nacionalne koalicije. Nada se, da v jeseni opozicijski blok brez drugega prevzame vlado in da bo vodil bodočo volitvo po svoji mili volji. Za ta slučaj mu »Obzor« v Zagrebu prav dobro odgovarja sledeče: »Tudi v slučaju ponovne demisijske bo Pašić znova prejel mandat in sicer mandat volilne vlade, ne pa Davidović, kajti Davidović nima večine, ki se naslanja na vidovdanske ustavo. Točno!

— Še en citat iz zagrebškega »Obzora«. V zagrebškem »Obzoru« nahajamo uvodnike, ki često na najpravišnji način postmatirajo naše notranje dogodke. Komentirajo jih pa četudi opozicijsko, vendar v smislu, ki je nasproten večini naših opozicijskih listov. Tako

na pr. piše v včerajšnjem uvodniku: »Opozicija, četudi složna v rušenju Pašićevega režima, se ni mogla prezenterati Italiji kot večina s točnim delovnim programom, ker Radić ni odšel v Beograd in ker ni v nobeni stvari hotel menjati svoje politike, računajoč pri tem, da s tako taktiko najprej doseže nove volitve.«

— Pašić je na vsi silo hotel, da postane notranja ureditelj Jugoslavije mednarodno vprašanje. Kdo očita Pašiću to njegovo dozdnevno namero? G. Radić v zadnjih št. »Slobodnega Doma«! To je tisti Radić, ki je leta in leta pošiljal memorandume v svet in ki je lasko poletje odjadril v Anglijo, da pridobi angleške državnike za mednarodno intervencijo v korist HRSS. Iz vetrnjastva tega moža smemo po pravici sklepati na pamet tistih naših politikov, ki so mu zavezniki in ki se takega zavezništva prav nič ne sramujejo.

— Program g. Radića po polletnem zavezništvu z g. Davidovićem, Korošcem in Spahom: »Mi Hrvati pa stopamo s svojimi stalnimi zavezniki (mišljeni so zunanji zavezniki: Italija, Avstrija, Ogrska, Francija, Anglija, Rusija, Amerika!) s še sigurnejšimi in še hitrejšimi koraki k svojemu cilju: k sešlaski republiki« (Slobodni dom, sreda 28. maja 1924.)

— Radić priporoča Korošču in Davidoviću, da se prelevita v republikanca! V zadnjem »Slobodnem Domu« čitamo sledečo politično modrost dunajskega zanesenjaka: »Živela republika! Bila bi velika sreča ter siguran in hiter izhod iz sedanje krize, ako bi tudi ostale opozicijske stranke zavzele republikanski stališče, to je, ako bi uvidele, da pri nas na Balkanu in v Podonavju ni narodne suverenitete brez republike.«

Julijska krajina.

— Kupovanje duš. Sedaj, ko je itak že rimska vlada ukrenila vse potrebno, da bodo v par letih poitalijančene vse slovenske in hrvatske šole v Primorju, bi mislil človek, da biva kupovalka slovenskih duš »Lega Nazionale« vendar nima več razloga za svoj obstanek. Ali temu ni tako. »Lega« deluje prav pridno med jugoslovenskim prebivalstvom in vsako toliko se odpre tu ali tam kak otroški vrtec ali zabavišče za odraslejšje otroke ali kaj podobnega. In nikar ne mislite, da se ljudstvo izogiba potem teh poitalijančevalnic. Kaj še! Kdor le more, pošilja svoje otroke vanje. Tako so se te dni odprli »Legini« otroški vrtci v Solkanu, v Podgori, Sempetru in Štandrežu. Kakor se vidi, se je »Lega« vrgla z vso silo na najbližjo goriško okolico. In glejte, v Solkanu se je vrtec odprl s 30 otroki, a že takoj prve dni je naraslo njih število na 58. Tako se potem ni čuditi, da laški listi z radostjo ugotavljajo, da »Lega Nazionale« tako nadaljuje svoje važno delo z otroškimi vrtci, močnimi ognjišči italijanske propagande v jezikovno mešanih krajih naše pokrajine... — Le pomislite! V vasi, kakor je Solkan, 58 slovenskih otrok kupljenih za janičarstvo. In koliko bo prirastka vsako leto! Pa recite potem, kakšen bo Solkan, ko priraste ta mladina!

— Naravnost brezvestno je, kakor postopa uprava italijanskih državnih železnic z bivšimi uslužbenci južne železnice, katere je sedaj, izvezemši edino le čuvajsko osebo na progi, skoraj že vse upokojila. kar se pravi bolj po domače — odslovila. Kakor je znano, so nameščenci južne železnice vsepovsod redno plačevali svoje prispevke v pokojninski sklad, ki je moral ostati nedotaknjen in obstojati še dandanes. Z razdelitvijo prog južne železnice med državne naslednice avstro-ogrske monarhije se je razdelil razmerno tudi pokojninski sklad, in vsaka država je dolžna v polni meri skrbeti za pokojnino bivših nameščencev južne železnice v svojem področju. Ali kako ravna s tem reveži italijanska uprava? Poznamo ljudi, ki so celih trideset let redno plačevali svoje prispevke v penzijski fond in so redno opravljali svojo službo pod italijansko upravo, ki jih je zlasti v večjih krajih obdržala v službi zlasti tam, kjer je treba znanja več jezikov. Nekateri so celo napredovali v novi službi. V zadnjem času, ko je prišla »redukcija« tudi pri železnici, so bili odpušteni večinoma vsi ti bivši železničarji, zlasti pa še, če so slovenske narodnosti. Ob odpustu se jim je nakazala nekaka odpravnina in dalo se jim je zagotovilo, da se jim v najkrajšem času nakáže pokojnina. Ali to so bile le lepe besede. Odpušteni namreč že čakajo pokojnine ne

morda, en, dva meseca, temveč pol leta in so tudi, ki že celo leto niso dobili niti pare od železnike uprave, tako da so porabili že vse svoje prihranke, če so jih kaj imeli, in so se čez ušesa zadolžili na račun pokojnine. Kar je najgrše, je pa to, da so ti osleparjenci sedaj namesto pokojninskega dekreta dobili nalogo, da naj — vrnejo železniški upravi odpravnino, ki so jo prejeli ob odpustu, dasi jim gre po statutih odpravnina v znesku celotne plače. Reveži naj vračajo odpravnino, a pokojnine še vedno ne dobe, dasiravno so polnih trideset let plačevali prispevke v penzijski fond, ki ga sedaj upravlja uprava italijanskih železnic, in ji ta fond, ker mora biti plodonosno naložen, tudi nosi obresti, dočim pa morajo tisti, ki imajo pravico do njega, dobesedno stradati. In ko se jim bo končno, morda v par mesecih, vendar nakazala pokojnina, seveda dobe samo pripadajoči jim znesek pokojnine, ne pa tudi obresti za tisti čas, ko so imeli pravico do nje, pa je niso prejemale. Obresti vtakne v žep uprava laških državnih železnic, dočim so si pa upokojenci za visoke obresti morali med tem izposojati denar, da so sploh mogli živeti.

— Trst — mesto jetike in samomorov. Te dni je bila objavljena statistika umrljivosti v Trstu za leto 1923. Številke, ki jih podaja ta statistika, so v primeri s statistikami drugih mest v Italiji in v drugih državah naravnost grozne. Tako v Trstu od 1000 prebivalcev umre 222 za jetiko. V Napolju znaša n. pr. ta številka samo 0,58. Med vsemi italijanskimi mesti, s katerimi se je primerjala tržaška statistika, sta glede jetike na slabšem edino

le še Reka s 3,15 in pa pribežališče bolnih na pljučah, solčna — Gorica s 3,71. V splošnem je umrljivost v letu 1923. nekoliko padla, ker je znašala 14,9 na tisoč prebivalstva, dočim pa je znašala leta 1922 že 16,6. Zato pa je padlo število rojstev, ki je znašalo leta 1923. samo 19,5, dočim je znašalo 1922. leta 22,6. — Kar se tiče samomorov pa prednjači Trst vsem 30 italijanskim in 33 inozemskim glavnim mestom, katerih statistike so se primerjale. Leta 1923. je prišlo namreč v Trstu 4,46 samomorilcev na 10.000 prebivalcev. Najbližje Trstu je Budimpešta s 4,38, potem Brno s 4,31 in Bukarešta s 4.— Vsa druga mesta ostajajo daleč za temi. Dočim je bilo v Trstu 109 samomorov, jih je bilo v Rimu, ki ima trikrat toliko prebivalstva, 142. Po tržaškem ključu bi jih Rim moral imeti 327. V Napolju je bilo 114 samomorov (1,48), v Milanu 115 (1,59). Tržaški samomorilci leta 1923. se dele takole: 45 ženskih, 64 moških. Zastrupilo se jih je 60, ustrelilo 16. Ena samomorilka je bila stara komaj nad 10 let, 5 dečkov in 6 deklic pa toliko, da so bili nad 15. Sploh si jemljejo življenje večinoma mladi ljudje, zlasti ženske od 15 do 20 let. Kot glavni vzroki tega žalostnega pojava se navajajo: popuščanje rodbinskih vezi, očetovske avtoritete in vzgladnosti najbližjih sorodnikov, povzroča razpadanje temeljne institucije družbe, družine, in mladina je prepuščena sama-sebi brez potrebne moralne opore, vsled česar jo prva neugoda goni v obup. Bo pač res tako!

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.
Začetek ob 8. uri zvečer.
Sobota 31. maja: Izgubljene duše Red E.
Nedelja 1. junija: Paglavka. Izv.

OPERA.
Začetek ob pol 8. uri zvečer.
Sobota 31. maja: Carjeva nevesta Red C.
Nedelja 1. junija: Manon Lescaut, ljudska predstava. Izv.
Ponedeljek 2. junija: Zaprtlo.

MEDNARODNO UMSTVENO SODELOVANJE.

Dve podkomisiji za umstveno sodelovanje Društva narodov sta se sestale začetkom maja v Bruxellesu, in sicer podkomisija za mednarodno vseučiliščne stike in podkomisija za bibliografijo.

Sejam prve je načeloval g. Gilbert Murray, profesor na oxfordskem vseučilišču. Ta podkomisija je proučevala predloge španske vlade, ki se tičejo ustvaritve mednarodne univerze in enakovrednosti gotovih diplomov srednje in visokošolskega pouka.

Posvetovanje podkomisije je pokazalo, da zaenkrat nepremostljive težave ovirajo ustanovitve oficijelne mednarodne univerze. Nasprotno pa se je razvidelo, da se da že sedaj na praktičen način uresničiti sodelovanje vseučilišč, preseljevanje profesorjev in dijakov iz ene dežele v drugo. Ukrepji, ki so jih doslej storile države in univerze, da olajšajo univerzitetne izmenjave, so zelo številni in rodijo prav lepe uspehe.

Podkomisija priporoča: 1.) podpirati uporabo tujih profesorjev na univerzah, 2.) razviti znanstvene mednarodne institute, 3.) organizirati pouk o dandanašnjih velikih mednarodnih problemih in o gospodarskem in moralnem življenju sodobnih narodov. Kurzi take vrste že obstajajo, na primer mednarodni kurzi na vseučiliščih v Ženevi in na Dunaju, mednarodna univerza v Bruxellesu, mednarodni študij prava v La Haye, mednarodni kurzi na univerzi v Čikagu in v Williams Collegeu, kurzi londonske univerze in vseučilišča v Alberystwythu. Podkomisija bo poslala tem institutom in organizacijam predlog, da stopijo v stik z njo in sami med seboj, da se s tem zagotovo gotovo enotnost v splošnem vodstvu teh študij. Tudi je odobrila v principu organizacijo pouka o Društvu narodov, ki bi se dajal v Ženevi.

Kar se tiče spričeval, ki jih izdajajo vseučilišča, bi rada ta podkomisija dosegla, da se pripozna enakovrednost spričeval vseh držav, ker bi tako lahko dijaki obiskovali zaporedoma univerze raznih dežel, ne da bi bili preveč zadržani v svojih študijah.

Sejam podkomisije za bibliografijo je predsedoval g. Lorentz, profesor na leydenski univerzi. Ta podkomisija se je predvsem bavila z vprašanjem, kako bi bilo mogoče obveščati znanstvenike o vseh publikacijah, knjigah, brošurah in člankih po časnikih in revijah, ki jih zanimajo. Najbolje bi bilo upoklicati posebne tehnične konference za razne panoge znanstva, da bi se na ta način prišlo do enotnosti priprave in publikacij vsebinskih analiz člankov, ki izhajajo v znanstvenih revijah. — Br.

— »Paglavka« (La gamine). Veseloligra 4 dejanj. Spisala P. Véber in H. de Gorse. Poslovenil Frid. Juvancič. Zopet enkrat lažja stvar, čisto dobrodošla, da si ne pokvarimo gledališkega apetita s samo resnostjo in tragiko. Ni slaba, pa tudi ne provokativna. Deklica, ki uide pobožnim teta pred izbiro med poroko s tepčastim, a bitogno vgojenim notarjem sinom, ali pa oddajo v samostan. Pobege v Pariz k srednjeletnemu, še jako čednemu umetniku slikarju Delanoyu, ki je bil v tej hiši na letovišču in se je mlada Coletta od njegovih plemenitih in svetlih nazorih navdušila. Slikar jo, dasi v hudi zadržki radi odgovornosti in ker ravno takva na neko ljubimko, pač obdrži ter ravna z njo po očetovski. Ona pa je vanj hudo zaljubljena in črni ljubimko. Slikar tega ne pozna. Naposled se mlado srce preorientira na mlajšega umetnika, ki je Colettin rojak in prijatelj iz detinskih let. A tedaj se je vanjo zaljubil že njen protektor. Končno resignira, ko ga je prepričal prijatelj kipar, ki sovraži ženske, da je 49 let dokaj preveč za 16 letno dekle. Delanoy resignira strtega srca in pokaže Coletti sam pravo pot. tj. v srečo z mladim slikarjem Serninom. Tete, ki ubeglo nečakajo iščejo, so partijo izgubile; notarjev sin, ki jo je tudi prišel v Pariz iskat, se je za zabaviščih na Montmartru nazval novega duha, nosil monokel in ne leta več za ženo, nego za ženskami. Kot pikantnost je pisatelj dodal policijskega komisarja, ki je Delanoyev prijatelj, a bi moral pobeglo Coletto iskati; vodi pa lastne predstojnike in vso pariško policijo za nos. — Igra je prevesela za resnejšo komedijo, preesena pa za pravo veseloligro. Avtor ni našel enotne linije. Mnogo komičnih položajev, a zopet jim slede realistični in resni, ki ne silijo prav nič na smeh. Na koncu si je nekatera ganjena gledalka brisala solze. Na tej hibi je tudi nekoliko trpelo igranje. Nikdar ni prišlo do prave veselosti, kjer bi si je želeli. Igrajo prav dobro; Putjata je igro skrbno pripravil. Toda pravega zanosa ni bilo v ansamblu. Zdelo se mi je, kakor če pričakujem po lepem jutru jase dan, a začne solnce potem bolj medlo sijati in je sicer prično prijazno vreme, vendar pa ne tako, kakor sem si je mislil. Križ je tudi, da se včasih ta ali oni igralec menda ne zaveda, da zdajle prinaša izborni poanto, pri kateri bi moral vse udariti v bučen smeh. Včasih se posreči, včasih pa gre takastvar kar tako mimo. In pri Francoizih je že tako, da obstoja dialog skoro iz samih izbornih replik in da so te replike dostikrat vsa sila igre. Šaj storjate »Paglavke« je zelo navadna. Ne gre za »kaj«, nego za »kako?«. Navedeno se tiče celokupnega učinka, ki ni bil dosti izčrpan. Sicer je ansamblsko igranje, kakor tudi delo posameznikov vse hvale vredno.

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je nepreprečno v pralnem uspehu in izdatnosti.

Pranje s Schichtovim milom je zabava!

Schi

Največ je k celotnemu dobremu občutju pripomogla Nablotska (preje so jo pisali Nablocka), ki je kot paglavka Coletta res v vsakem oziru v slogu. Zlasti presrečna in naivna mesta prinaša prepričevalno. Pa tudi razposajena. In štem je v posebno igralno vlogo, da nikdar ne pretirava in ne postane navadna in ordinarna. Ona je žela tudi največ smeha in aplavza. Tudi njena vnanost je bila ljubka in lahko smo ji tudi v tem pogledu verjeti poldorožnost. Slovensko govori zdaj že res zelo dobro in se mora že skoro varovati, da ne zaide v ljubljansko narečje. Putjata si je poleg režije vzel glavno vlogo slikarja Delanovja. Lep mož je bil z nekoliko osivelimi sencmi in igral z ono nobleso, ki mu je lastna. Bil je pa tudi videti nekak utrujen. Prav dobre so bile tudi tri stare babe, obe teti (Ježekova, Juvanova) in njih prijateljica (Šetinska). Zlasti Šetinska je imela v prvem aktu dokaj dobrih komičnih stvari in tudi tako masko. Ježekova postaja prav dobrodošla sila. Njena možakarica s strogim globokim glasom je bila vse časti vredna. Juvanova je imela pa ubirati milejšje strune. Dober tip tercijskega mladenci je dal Medven. Po izpremibi v pariškega lahkoživca bi mu želel še nekoliko več korajže in podčrtanja komike, ki leži v nepričakovani izpreobrnitvi. Skrbniško se grčavi stari samec, kipar, ki zaničuje ženske, zelo podaja. Njegov nekoliko hreščeti in trdi glas je za kaj takega kakor nalašč. Mira Danilova se je odlikovala po dobri igri in eleganci toalete kot Delanovjeva ljubica Nancy Valier. V manjših vlogah so srečno in hvalevredno sodelovali Vera Danilova kot služkinja, Peček kot policijski komisar, Terčič kot župnik, dalje Sancin, Gorjupova, Jan, Vida in Rakarjeva. Občinstva je bilo pri premijeri mnogo in se je dobro zabavalo ter hvaležno s smehom kvitiralo vsako priliko. Plošč je bil močan in prav je, če bo igra še dostikrat napolnila hišo. Je kljub omenjenim hibam dovelj zabavna in je tudi dosti dobro igrana. Ščasoma gotovo tudi še pridobi na tempu in barvenosti.

— Javno predavanje prirediteljskega društva slovaških filozofskih fakultete dne 1. junija ob 10. v zborniški dvorani univerze. Predava Marij Kogoj o »Vzajemnosti evropskih kultur«. Vstop prost. D. S. F. F. — »Ruska Matice«. V nedeljo 25. maja se je vršil v Mestnem domu prvi občni zbor Ruske Matice. Univ. prof. dr. A. Bilimovič je v imenu pripravljalega odbora pozdravil navzoče člane R. M. ter je podal poročilo o nastanku R. M. in o delovanju pripravljalega odbora. Iz poročila je razvidno, da so bili prvi koraki za ustanovitev R. M. storjeni dne 9. marca t. l., pravila R. M. so bila odobrena dne 30. aprila; v več ruskih in dr. slovanskih časopisih so bili priloženi članki o R. M.; dne 3. maja je priredila R. M. v Ljubljani prvi glasbeno-literarni večer; junija meseca namerava R. M. prirediti v Ljubljani izložbo ruskih knjig in grafike; R. M. šteje sedaj 16 do smrti in 68 rednih članov, skupaj 84 članov. Nato je blaginjak pripravljalega odbora, g. Ivan Konan, poročal o finančnem položaju R. M. Na dan 24. maja je bilo v matični blaginjak 1945.25 Din (sedaj je ta vsota narasla na 2468.50 Din). Občni zbor je odobril račun dohodkov in izdatkov ter je podelil pripravljalemu odboru absolutorij. Nadalje je občni zbor sprejel pravila za osnovevanje podružnic R. M. in pravila teh podružnic. Slednjič so bile izvršene volitve. Izvoljeni so bili za predsednika dr. A. Bilimovič, za podpredsednika prof. A. Ruč, za blaginjaka N. Bobeckij in za tajnika N. Jezerskij. Razun tega je bilo izvoljenih 11 odbornikov, 5 članov nadzorstvenega sveta, predsednik in 2 člana razsodišča.

predsedstva. Odbor.

— Marija Kmetova v češčini. Znani prevajalec iz slovenščine, dr. Bohuš Vybiral, je prevedel knjigo Marije Kmetove: Heleno, v češki jezik. Knjigo je založil J. F. Buček v Prostějovu.

— Razstava. Čujemo, da razstaviata sredi junija v umetniškem paviljonu znani akad. slikar Franjo Sterle, vodja umetniške šole »Probusa« in akad. kipar profesor Alojz Repič. Razstava nam obeta veliko, ki bo menda prva te vrste v Ljubljani. Sterle razstavi nam že znane slike potrebe, Repič pa dela iz plastike. Opozarjamo že danes na to velezanimivo razstavo.

Botri

oblečje sebe in svoje birmance najboljše in najcenejše v konfekcijski in modni trgovini

Fran Lukič,
Ljubljana, Pred škofojo 19

Glasbeni vestnik.

— IV. koncert jugoslovanske komorne glasbe se vrši v ponedeljek, dne 2. junija ob 8. uri zvečer v filharmonični dvorani. Spored koncerta tvorijo cela vrsta umetnih samospevov najboljših sodobnih srbskih komponistov. Na programu so zatopani Stevo Hristić, Petar Konjović, Kosta Manolović in Miloje Milojević. Poslednji tudi z 4 solisti klavirskimi deli, ki so izšla v tisku v Parizu in ki jih igra gospod Janko Ravnik. Drugi del sporeda pa tvorijo čudovito lepe in globoko občutene srbske narodne pesmi, v Konjovićevi prireditvi za en glas in klavir. Kot solista nastopita: sopranistka gđ. Milica Prica, ki je nastopila tuže v naši operi in pa Julij Betetto, ki je brez dvoma najodličnejši interpret naših samospevov. Koncert ja namenjen v prvi vrsti abonentom, ki imajo že tudi vse dedne, v razprodaji pa so še stojišča proti navadni ceni.

— Šentjakobski pevski zbor in šentjakobski salonski orkester prireditelja dne 6. junija ob pol 9. zvečer v filharmonični dvorani koncert umetnih pesmi in skladb. Predprodaja vstopnic v šentjakobski knjižnici, Stari trg 11. od 2. junija dalje.

Književnost.

— Zbornik znanstvenih razprav. Izdaja profesorski zbor juridične fakultete, III. letnik 1923-24. V Ljubljani. Založba juridične fakultete. Cena 50 Din. Naslova: tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. — Pravkar je izšel III. letnik »Zbornika znanstvenih razprav«, obsegajoč 249 strani s sledečimi velezanimivi razpravami: 1.) Univ. prof. dr. Metod Dolenc: »Pravosodstvo cistercijske opatije v Kostanjevici in jezujske rezidence v Pletierju od konca 16. do konca 18. stoletja.« 2.) Univ. prof. Mihajl Jasinski: »Kada i na koji način je bio sastavljen kastavski statut?« 3.) Univ. prof. dr. Stanko Lapaine: »Kaj je in kaj ni meddržavno zasebno pravo?« 4.) Univ. prof. dr. Aleksander Bilimović: »Pojem statistike in dinamike v narodnogospodarski vedi.« 5.) Univ. prof. dr. Mirko Kosić: »Novi tipični poskušaji konstituiranja sociologije.« 6.) Univ. prof. dr. Gorgije Tasić: »Da li država može činiti protipravne radnje?« Opozarjamo vse naobrazence, osobito pa naše pravnike na to publikacijo, ki se naroča pri dekanatu juridične fakultete v Ljubljani. Ondi sta tudi še v založbi prva dva letnika Zbornika znanstvenih razprav, ki prinašata prvi na 19, drugi pa na 12 tiskovnih polah vsega skupaj 14 znanstvenih razprav iz pravnogospodarske, civilnopravne, državopravne in narodnogospodarske stroke. Kdor naroči vse tri letnike hkrati, jih dobi za skupno ceno 100 dinarjev. Znesek naj se vpošlje s poštino vred vnaprej. V založbi juridične fakultete je izšel tudi učbenik prof. dr. Milana Škerlija »Menični pravo«. Broširan izvod te knjige stane 36 dinarjev.

Ure, zlatnino, srebrnino

kupite po znižanih cenah pri

Ed. Škopek, 3405
Mestni trg 8

— Postrežba točna in solidna —

Sokolstvo.

— Sokolsko okrožje Ljubljana I. Okrožni zlet naraščaja v zvezi z zunanjo proslavo držvene 10letnice v Mostah se je moral vsled nepričakovanih tehničnih ovir preložiti od 1. na 22. junija, kar prosimo, da vzamejo bratska okolišnja društva na znanje. — Okrožni zlet na Viču, prireditelji 1. junija Ljublj. okrožje Sokol. župe Ljubljana. Dopoldne ob 8. se vrši skušnja, popoldne ob 15. pa javna telovadba z vrtno veselicjo. Pri javni telovadbi nastopijo tudi vrsta za olimpijado v Parizu. Torej vsi zavodni ljubljanci danes na Vič. Zdravo. — »Sokol« v št. Vidu nad Ljubljano prireditelji v nedeljo 1. junija ob 4. uri pop. na vrtu pri St. Janezu v županih javno telovadbo. Telovadne točke se izvajajo s spremljevanjem orkestra Sokola I. iz Ljubljane. Po nastopu se vrši zabava z izbranim sporedom. S celoletnim pridnim vežbanjem v telovadnici hoče šentvidski »Sokol« na ta svoj praznik doprinesei sliko tozadevno lepšega napredka. Prijatelji Sokolstva, va bimo vas! — Zdravo!

— Sokolska akademija. Opozarjamo na akademijo, ki se vrši v ponedeljek 2. junija ob 20. v opernem gledališču v korist ruskim Sokolom. Predprodaja vstopnic danes od 17. do 19. v odborovi sobi »Ljubljanskega Sokola« (Narodni dom).

Prvi ljubljanski godbeni orkester

3717

obstoje iz samih Slovencev, svira od 8. zvečer do ene ponoči v kavarni in gostilni Leon. Kolodvorska ulica 29. — Cene navadne, Vsak dan nov spored. — Vstopnina prosta.

Dopisi.

— Iz Rogaske Slatine. Zadnji dopis treba popraviti in toliko, da se pridenejo tam, kjer je govor o potih po gozdih, pomotoma izpuščene klopi, postavljene na primernih mestih. In dalje, da se vidi naraščanje števil gostov pri godbi. — Omenili smo že par izletnih tablic in markacij SPD. Danes poročamo, da je SPD markiralo osem izletnih poti na razne strani iz Rogaske Slatine in postavilo kjer treba, lične kašipotne tablice. Med izletni je zelo mičen oni na Tavčarjev vrh, pol ure od kapele. Velika tabla z naznanili izletov visi na drevesu ob parku.

— Z Gorenjakega nam pišejo: Pretečeno nedeljo je posetilo Gorenjsko mnogo izletnikov po največ mladine od blizu in daleč. Med mnogimi sicer veselimi, a dostojnimi izletniki pa je bilo precej nezmožno razposajenih, ki so si na razne načine prizadevali, in da bi se vedli, kakor ne spočbi omikanim ljudem. Skoraj na vsaki železniški postaji so skakali iz vlaka in vstopili šele ko je vlak že vozil. V Podnatu je neki mlečezobi mladenič uganjal take neumnosti v svoji razposajenosti, da bi bil končno skoraj skupil in prišel pod vlak. Potniki so bili seveda ogorčeni in so dajali glasno duška svojim čustvom nad tako lahkomišelnostjo in razposajenostjo, ki bi bila lahko za dotičnike usodepolna. V tem oziru so se posebno odlikovali neki mladi izletniki iz Zagreba, očitno dijaki. Prav tako so se vedli na Blejskem jezeru. Samo srečnemu slučaju se je zahaljvali da ni postalo par mladih ljudi žrtve jezera. Železniška uprava bi storila dobro, ako bi odredila, da bi sprevodniki v bodoče razposajence lahko izključili od vožnje. Naj taki ljudje hodijo peš, ako se nečejo voziti tako, kakor je treba.

Majarenčkov gostilno

poleg Leonina s senčnatim, idilničnim vrtom, kjer se tudi balina, in prostorno hladno verando, z izvrstno pijačo in izborno kuhinjo najtopleje priporočata gostilničarka

3716

Ljubljana Gorjup.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 31. maja 1924.

Političen slepar.

Ko bo zgodovina izrekla svojo nepristransko sodbo o Stjepanu Radiću, ga brez dvoma uvrsti med največje politične sleparje, kar jih je varalo človeški rod. Delovanje tega demagoga v zadnjih letih je samo ena dolga veriga varanja javnosti in ljudskih mas. Radić je dobil hrvatske ljudske mase na svojo stran samo s tem, da jim je obljubljal neodvisno hrvatsko kmetno republiko, v kateri ne bo vojaštva in kjer kmetu ne bo treba plačevati nobenih davkov, pač pa bo kmet v tej »človečanski mitrotvorni republiki« neomejen gospodar in vsi drugi stanovi bodo kmetu delali tlako in zanj plačevali tudi davke. Hrvatsko inteligenco je preslepil s svojimi obljubami, da je že na potu hrvatska neodvisnost, ki jo Hrvatom prinesejo na krožniku velesile. Da tej inteligenci nameče čim največ peska v oči, je pošiljal velesilam in raznim mednarodnim konferencam svoje memorandume. Ko pa te spomenice niso učinkovale, se je sam napotil v London, zatrjujoč, da spravi njegova osebna intervencija v Londonu na mah Anglijo na hrvatsko stran in ji s tem zagaruje samostojnost. Toda iz Londona je moral Stipica oditi z dolгим nosom. Vse njegove obljube so se izkazale kot navadno sleparstvo. Ljudske mase so jele spregledavati in se polagoma sedaj odvrčajo od svojega zapeljivca. Tega se zaveda Radić, zato sega po novih sredstvih, da bi ljudstvo znova opeparil in ga obdržal še nadalje v svoji oblasti.

Ker ne more več varati javnosti s podporo Anglije, hoče sedaj predstaviti Francijo kot tisto silo, ki bo s svojo mogočno besedo pomagala Hrvatom poklicati v življenje Radićeve utopije. Tako piše Stjepan Radić na uvodnem mestu v svojem »Slobodnem domu«:

»Pašić je z vso silo hotel današnji monarhizem in centralizem nasloniti na mednarodno pravo ter je v tem šel tako daleč, da je baš za to vidovdansko ustavo trdil, da je ta ustava zajamčena ali zagaranirana s saintgermansko mirovno pogodbo. Ko je za te njegove izjave izvedel francoski ministrski predsednik Poincaré, se je silno začudil in nadvse ozlovoljil. Nekemu mlademu diplomatu je o tem izjavil: Vedel sem, da Pašić ni noben umnik, ali da je tako bedast, nisem mogel pričakovati. S svojimi izjavami in celim neparlamentarnim reševanjem vladne krize prisili tudi Francijo, ki je zaveznica Srbije, da se pridruži v reševanju jugoslovenskega vprašanja — hrvatskemu stališču.

Poincaré je samo do 1. junija predsednik francoske vlade. Toda njegov naslednik Herriot odobrava ne samo hrvatski federalizem, marveč tudi hrvatski seljački pacifizem, o katerem je prepričan, da je edini sposoben rešiti celokupno balkansko in v nekem oziru tudi srednjeevropsko vprašanje...«

S takšnimi glupimi izmišljotinami, ki se jim na prvi pogled pozna lažljivost, vara Stjepan Radić hrvatsko javnost, da mu v tem oziru gre do li manice neuke in nerazsodne hrvatske ljudske mase, se ne čudimo, da pa dere hrvatska inteligenca za Radićem kakor ovce za kostrunom, to je nam zagonetka. Ali res ni med hrvatsko inteligenco nikogar, ki bi si upal Radiću zaklicati: »Stoj, dovolj je nam tvoje varanja in slepomišljenja!«

★ ★ ★

— Odkritje spomenika kralja Aleksandra v Domžalah. Slovensko razkritje spomenika kralja Aleksandra se vrši v nedeljo 8. junija ob 15. popoldne v Domžalah pred Stokarjem. Po odkritju obhod po vasi. Po obhodu veseliča Jugoslovanske Matice na Stokarjevem vrtu. Okoličani! Vsi v Domžale! Ljubljancem imajo ugodno zvezo s kamničanom ob 14.10 iz Ljubljane, ob 21.10 iz Domžal. Ta svečanost bodi manifestacija vseh onih, ki ljubijo svobodno našo državo in ki jim je narodno in državno edinstvo nad vse!

— Predmetni minister dr. Sv. Popović v Ljubljani. Z današnjim dopoldanskim beogradskim direktnim brzovlakom je prispel v Ljubljano prometni minister dr. Svetislav Popović. Minister je prispel v Ljubljano službeno, ker ni še od merodajne komisije izvedena prevedba uradniškega osovja na podlagi nove službene pragmatike, čeprav so to prevedbo izvršile do 28. t. m. vse ostale železniške direkcije. Za osebo ostale direkcije je kralj že 28. t. m. podpisal prevedbene ukaze. Gre za prevedbo osovja, ki je spadalo pod zagrebško direkcijo in osovja bivše Južne železnice.

— Ruski univ. profesorji pri ljubljanskem županu. V petek, 30. maja, se je zglasila pri županu dr. Periču deputacija ljubljanskega podružnice »Društva ruskih učenjakov v kraljevini SHS«, se stoječa iz univ. prof. dr. N. Bubnova, dr. A. Bilimoviča in dr. E. Kanškaga. Deputacija je v imenu »Društva ruskih učenjakov« izrazila g. župa-

nu svoje globoko obžalovanje in svoj protest proti nekulturnemu izrazu, ki je bil na seji občinskega sveta naslovljen na ruske dijake in ni bil po županu svojedobno zavrnjen. S tem izrazom so žaljeni ne samo ruski dijaki, temveč tudi vsi ruski profesorji, ki se ne ločijo od svojih dijakov, in tudi vsi drugi Rusi. Deputacija je opozorila g. župana na nehuman način, kako hoče ljubljanski občinski svet iztirati brezdomne ruske dijake iz stanovanja na Gradu. Ako bi se to zgodilo, bi bilo to nekaj res nečloveškega; slovanski samoupravno mesto Ljubljana, k osvoboditvi katere so pripomogle tudi velike ruske žrtve, bi neusmiljeno deložiralo ruske dijake celo iz istega Grada, v katerem so se za časa vojne nahajali po avstrijski vladi aretirani Slovani in med njimi tudi ruski vojni ujetniki. Čudno je tudi, da niso zastopniki onih strank, ki imajo vedno v ustih interese proletarijata, spoznali v ruskih dijakih najčistejše oblike proletarcev. Profesorji so zavrnili neresnične obtožbe, da stanujejo na Gradu z ruskimi dijakmi tudi nedijaki in da je postalo to stanovanje neka »Personalsammelstelle«. V dijaškem stanovanju stanujejo samo dijaki ljubljanske univerze in 1 dijak, ki je študiral na ljubljanskem konservatoriju. Poleg teh stanujejo tam še 1 Slovenec in 3 Dalmatinci, Deputacija je končno zaprosila g. župana, naj se nehuman sklep preklicuje ali naj se vsaj njegova izvršitev odgodi, dokler se na prostoru, ki bi ga za to prepustila ljubljanska občina, ne zgradijo barake za tiste dijake, ki stanujejo sedaj na Gradu; ruski profesorji se pa s svoje strani obrnejo na državni odbor za ruske begunce v Beogradu s prošnjo glede kredita za gradnjo takih barak. — Kakor čujemo, niso dobili ruski profesorji od g. župana nobenega zadovoljivega odgovora. Besedo ima sedaj g. veliki župan!

— Novi lektor za francosčino na naši univerzi. V torek ob 12. je dekan filozofske fakultete g. dr. Hadži predstavil akademikom romanistom novega lektorja za francoski jezik in literaturo, g. Martela, ki je prispel iz Francije, da nadomesti težko pogrešanega profesorja Tesnierja. Gospod dekan je v kratkem nagovoru orisal navzočim akademikom eminentni pomen dejstva, da smo zopet dobili na univerzo profesorja, Francoza po rojstvu in kulturni duha. Na ta način bo dijaštvu dana prilika, da se ne seznanijo le s francoskim jezikom, ampak da si po posredovanju g. lektorja odpre perspektivo v globino francoskega duhovnega življenja. Kajti študij iz knjig je vedno bil in ostane večalimani suhoparen, dočim je razmerje med profesorjem in dijakom živo in zato oživlja suhoparnost knjige ter dijaka drži na nivoju življenja. Jugoslovenci se počasi, pa stanovitno oslobajamo vpliva in gnetja nemške kulture in ustvarjamo svojo. Od mračne nemške metafizike nam plava pogled k svetlemu in bolj veselemu razumevanju življenja, ki so ga ustvarili Francozi. Mladina je že volila in se od Berlina obrača k Parizu. Pa tudi naša politična orientacija je usmerjena tjakaj. Vsi ti vidiki nas silijo, da gospoda Martela kar najprisrčneje pozdravljamo na naši univerzi, zlasti pa še zato, ker je g. profesor znan kot vester in nadarjen znanstvenik.

— Slava 16. artiljerijskega polka. V četrtek 5. t. m. praznuje 16. artiljerijski polk svojo slavo v spomin na dan, ko so baterije tega polka povodno koroške ofenzive 1. 1919 prvič stopile na Gosposvetsko polje. Služba božja in rezanje kolača se vrši ob 10. dopoldne v vojašnici kralja Aleksandra I. Popoldne je vojaška zabava

— Pri nas je mogoče vse. Nedavno so priredili naši dobrovoljci skromen družaben večer, da po svojih močeh in sredstvih primerno proslave spomin na skupno borbo s českoslovaškimi legijonarji za narodno osvobodjenje. Prireditelj je bila eminentne nacionalne važnosti, ker je bila v zvezi z visokim odlikovanjem bratske českoslovaške republike naših dobrovoljcev, torej z dogodkom, ki bi moral najti v naši javnosti najširši odmev in razumevanje. Žal, da temu ni bilo tako, in da smo morali že takrat omeniti, kako malo smisla ima ljubljansko občinstvo za prireditve, ki niso samo zabavnega značaja. Družabni večer dobrovoljcev je dosegel navzlic temu lep moralni uspeh, kar pa ne velja za materijelno plat. Dobrovoljci so hoteli ob tej priliki pomagati svojim siromašnim kolegom, ki so navzlic velikim zaslugam za osvobodjenje in ujedinenje pogosto v položaju, da si ne morejo zaslužiti niti potrebnega vsakdanjega kruha. Gre tu v prvi vrsti za dobrovoljce - invalide, ki poleg svoje materijelno slabo situirane organizacije nimajo na koga apelirati, da jim v nujni sili priskoči na pomoč. Prireditelj je bila torej dobrodelna in zato so se obračali dobrovoljci osebno in potom tiska na javnost, v prvi vrsti na denarne zavode in ostale pridobitne kroge, naj bi se z denarnimi

prispevki izkazali hvaležne napram tistim pozabljenim in trpečim največje pomanjkanje, ki so bili v usodnem trenutku pripravljani žrtvovati svoje življenje za blagor domovine in naroda. Večina tukajšnjih bank in denarnih zavodov je obljubila prispevati v ta človekoljubni namen, toda ostalo je samo pri obljubah, izvzemši dve banki, ki sta nakazali dobrodelnemu fondu malenkostni znesek. Kakor pa vidimo, na eni strani popolno pomanjkanje sočutja z nezasuženim trpljenjem bližnjega, tako moramo z druge strani za beležiti razveseljevalno dejstvo, da so med nami še ljudje, ki imajo socialni čut. In kdo so ti ljudje? Ne redke izjeme v sedanjih gospodarsko ogroženih in socialno neurejenih družbi, ne premožni sloji, ki jim ni težko otrti solzo s trpinovega obraza, temveč najbednejši med bednimi — invalidi. Savez dobrovoljcev je prejel od udruženja vojnih invalidov dopis, v katerem mu slednje sporoča, da se ni moglo udeležiti po svojih zastopnikih družabnega večera, pač pa je nakazalo v ta namen znesek 500 dinarjev kot prispevek za siromašne dobrovoljce. Tako torej čutijo socialno tisti, ki so večinoma sami odvisni od mizerne podpore in težkega dela, ki sami ne žive v izobilju, temveč si morajo odtrgati od svojih ust še itak pičlo odmerjen kosček vsakdanjega kruha, da pomagajo drugim, ki trpe še večje pomanjkanje. K temu plemenitemu činu človekoljubja nimamo kaj pripomniti, ker glasno govori sam zase. Pač pa bi ga lahko priporočali za vzgled in posnemanje tistim, ki v izobilju pozabljajo, da imajo poleg pravic tudi dolžnosti do skupnosti.

— Zaslužen imenovanje. Te dni je bil imenovan za ravnatelja gimnazije v Murski Soboti prof. Ludvik Vagaja, doslej gimnazijski profesor v Celju. Profesor Vagaja je znan kot mož kremenitega značaja in vnet pristaš jugoslovanske misli. Svetovna vojna ga je našla kot gimnazijskega profesorja v Ljubljani, kjer je bil med srednješolsko mladino in stanovskimi kolegi splošno priljubljen. Moral je zapustiti neumorno delo na prosvetnem polju in obleči vojaško suknjo. Služil je v 17. pešpolku, kjer pa ni ostal dolgo, kajti že v aprilu leta 1916. ga vidimo med prvimi slovenskimi dobrovoljci v srbskem odredu v Odesi. Tu je pomagal organizirati srbsko dobrovoljsko divizijo, s katero je odšel kot poveljnik stotnije v Dobružo. Udeležil se je vseh vojnih operacij v Dobruži in na solunski fronti, bil je tudi ranjen in šele po dolgih letih naporne vojaške službe in težkih žrtvah za naše osvobodjenje se je povrnil na svoje službeno mesto. Celjska gimnazija je izgubila z njim enega najboljših profesorjev, zato pa je dobila gimnazija v Murski Soboti strokovno in moralno visoko kvalificiranega ravnatelja. V obmejnem kraju, kjer je njegovo nacionalno delo še bolj potrebno, mu želimo obilo uspeha!

— Kapetan Carlier pred kasacijskim sodiščem. Branitelj na 20 let obsojenega kapitana Carlierja dr. Žika Topalović je včeraj vložil na kasacijsko sodišče pritožbo proti potrdilni sodbi apelacijskega sodišča, ki je potrdilo prvoinštančno sodbo.

— Mestni magistrat in gostilniške take. Župan dr. Perič nam piše: Pravkar je »pobral« mestni magistrat od nekaterih zavezanih ljubljanskih gostilničarjev takso izza t. p. 61. srbskega zakona a 3000 dinarjev. Tem povodom se je raznesla vest med prizadetimi krogi, da je mestni magistrat napravil to na lastno roko ter da ostane denar mestni občini. To vse ne odgovarja dejstvu. Mestni magistrat je takso pobral na podlagi posebnega dogovora mestnega župana z gospodom finančnim delegatom iz posebnih, zlasti upravnotehniških razlogov, dasi bi bila po zakonu to stvar finančne kontrole. Zgodilo se je le, kar zahteva zakon, ne glede, da mestni magistrat ni bil v stanu ne zmanjšati in ne odpustiti takse. Da pa mestna občina ni dobila od teh takse ne vinarja, razvidno je že iz tega, da so vendar stranke prinesle koleke, ki jih je mestni magistrat na listinah obliteriral. Toliko v poljasnilo.

— Iz državne službe. Vpokojeni so: računski svetnik Herman Salomon, računski revident Ivan Langerholz; računski svetnik Henrik Černi, računski nadsvetnik Karel Švajger in računski revident Janko Šuklje, vsi v Ljubljani.

— Imenovanje pri drž. železnici. Z ukazom Nj. V. kralja je imenovan za načelnika prometa zagrebške direkcije drž. železnice g. Ernest Vargazon, bivši nadzornik juž. žel. in šef. sabračalne ekspoziture Zagreb-Sava, naš središki rojak.

— Nove pošte. Dne 1. maja 1924. je bila zopet otvorena pomožna pošta št. Obžald ob Dravi (nadzorna pošta Brezno). — Dne 31. oktobra 1923. zatvorjena pomožna pošta Družmirje (nadzorna pošta Šostanj) je pričela 1. maja p. t. zopet posloovati. Zvezo ima vsak dan razen nedelj.

— Otvoritev telefonske centrale Podčrtek. Pri pošti Podčrtek je bila 1. maja t. l. otvorena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

— Razpis služb v zdravstveni stroki. Inspektor ministrstva zdravja v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Sv. Trojica v Slov. Goricah, 1 mesto računovodje in 1 lekarnarja. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

— Anketa za določitev borznih usanc. Na inicijativu Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani se je vršila danes anketa vseh interesov lesne trgovine in industrije v Sloveniji. Namen njen je bil ugotovitev borznih usanc za trgovino z lesom na ljubljanski borzi za blago in vrednote. Ankete so se udeležili — poleg zastopnikov šumske direkcije — ing. Ružička, ljubljanske borze tajnika dr. Dobriča in borznega senzala Pavla Cvenkeljca. Zveze industrijev D. Gorupa — odlični zastopniki naše lesne trgovine iz Kranjske in Štajerske. Anketo je vodil tajnik Trgovske in obrtniške zbornice dr. Pless, ki je naslikal važni namen ankete in važnost, ki jo ima delo te ankete za razvoj naše lesne trgovine v obče. Po daljši živahni in stvarni debati, katere so se udeležili skoro vsi navzoči strokovnjaki, se je anketa zdelila na to, da se določi posebni ožji odbor, v katerega naj se pozovejo, razen zastopnikov borze, Trgovske zbornice, Zveze industrijev, Zveze trg. gremijev, Zveze obrtnih zadrug, Šumske direkcije in Šumarskega združenja tudi g. Ernest Heng, Josip Lenarčič, dr. Rekar, svetnik Göderer, Vinko Heinrihar, Josko Kobi, A. Kriznic, V. Glaser, Franjo Žagar, F. Starovečki, Josip Javornik, Ivan Zupan, P. Lovšin, Hinko Vriško in dva zastopnika iz Slavonije. Ožji odbor naj o uganah sklepa definitivno. Prva seja tega odbora se ima vršiti dne 11. junija ob 14. v prostorih Trgovske zbornice v Ljubljani.

— Dovoljeno poslovanje z valutami. — Finančno ministristvo je dovolilo v smislu pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami bančnemu uradniku Josipu Bezjaku v Mariboru poslovanje z valutami. — Popravek. V včerajšnji brzojavni vesti »Madžari in poraz madžarskega vojske v Parizu« se nam je vrnila neželjena pomota in bi se moralo glasiti, da je Egipt porazil Madžarsko s 3:0 in ne kot je bilo navedeno Uruguay s 3:1.

— Šentjakobska knjižnica v Ljubljani. Stari trg 11 posluje od 1. junija do 31. avgusta od 5.—8. popoldne in izposoja najboljše slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, nemške, italijanske, francoske in angleške knjige.

— Zmanjšanje pristojbine za inozemske brzojavke. Po poročilu iz Beograda je ministristvo za pošto in brzojave zmanjšalo za 25% pristojbino za brzojavke namenjene v inozemstvo.

— Nova zaloga piva v Ljubljani. Iz gospiharskih krogov nam pišejo: Javnost pozdravlja vsako zdravo konkurenco, ki obeta regulirati cene in zboljšati kakovost izdelka. Ali pa imamo kaj takega pričakovati od nove zaloge piva v Ljubljani? Lepo je, da je založnik domačin, ker se tega bi manikalo, da bi nam poslali iz Maribora kakoga Nemca! Toda trdimo, da nova zaloga slovenskega uradništva ima v svojem podjetju v Mariboru in kako podpira naše narodne, kulturne in humanitarne namene. Ne mislim zagovarjati naše domače ljubljanske pivovarne, niti delati za njo reklamo, toda priznati se mora, da ima pivovarna Unia razum par tehniških strokovnjakov samo slovensko uradništvo in delavstvo, da je podarila že lepe stotisočake za našo trgovsko akademijo in da so med delničarji in upravnimi svetniki naši odlični možje. Priznati se tudi mora, da so njeni izdelki dobri.

— Pevska prireditve. Opozarjamo na jutrišnje veliko pevsko prireditev v hotelu »Tivolij« povodom »Slavčeve« 40letnice. Po končanem pevskem in godbenem koncertu se razvije prosta zabava, katero zaključijo ples v dvorani. Med sporedom se bodo prodajale srečke za srečolov, s katerimi dobijete ter se nahaja med dobroti, kakor že omenjeno, en vagon premoga. Začetek ob 16. popoldne.

— Prve gobe. V četrtek je neki gobar prinesel iz Ljubljani par jurčkov in nekaj lisic. Splošno pa se zaradi hude in dolgotrajne zime napoveduje za prvo sezono le malo gob. Morda bo bogatejša jesenska žetev.

— Poskušeni samomor Slovenke v Zagrebu. V zagrebško Zakladno bolnico je bila prepeljana 24 letna Fanika Tikač, rodom iz Celja, bivša natakarka v »Stari hrvaški kavarni« v Tkalčevi ulici v Zagrebu. Tikačeva si je v polletnem zaporu prežejala žile in rokah in sicer iz sledečega vzroka: Fanika je bila poročena s Karlom Tikačem, s katerim pa ne živi od leta 1920 dalje. Kot natakarka v omenjeni kavarni se je spoznala s nekim strašnikom, s katerim je imela ljubavne odnose. Vzdrževala ga je skoraj popolnoma s svojim zasluhom. Nenadoma pa se je redar Fanika naveličal in da bi se je rešil, jo je ogradil radi nekega prestopka. Fanika je bila izgnana iz mesta. Vrnila se je pred dnevi v Zagreb, kjer jo je videl bivši ljubimec in jo zopet ogradil. Užaljena nad tem postopanjem si je v zaporu prežejala žile. Težko poškodovano so prepeljali v bolnico, vendar zdravniki upajo, da okrevja.

— Senzacionalni volunski proces. Po poročilu iz Skoplja se je pred tamokš. sodiščem včeraj ob 9. dopoldne pričel senzacionalen proces, za katerega se sanja vsa politična javnost Srbije in Makedonije. Pred sodiščem se ima zagovarjati radi volunstva na korist Bolgarski ugledni mešan Tomo Topalović. Proces ima tudi političen značaj.

— Nesreča. Na praznik v četrtek sta se vozila z jutranjim gorenjskim vlakom na Jesenice neka mlada gosposčina s svojim 11 do 12letnim nečakom. Bila sta iz Celja. Namenjena sta bila na Golico, da jo vidita v cvetu narcis. Prišedši na Jesenice, je deček od samega veselja stopil na klop in v radostnem razpoloženju skočil z nje. Nesreča pa je hotela, da je pri tem z vso silo z glavo trčil ob svetilko, visoko s stropa v kupoju. Debelo steklo se je raz-

bilo in deček je dobil težke rane na glavi. Mesto da bi trgal narcise na Golici in užival prekrasen razgled, so se moral s obvezano glavo vrniti v Celje.

— Vojaki koncert se vrši danes, v soboto, sveder na vrtu hotela »Strukelj«.

— Posetite gostilno pri »Nestinu«, Tržaška cesta 4. 3272

— Najcenejše in najnovejše oblike se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri Gričar & Mejač.

— Zdravilišče Slatina Radenci. Slatina Radenci, Slovenija, edino zdravilišče v kraljevini SHS za srčne, ledvične in mehurčne bolezni. Naravne oglenikisile kopeli, pitne kure z radensko vodo. Terapija in Roentgen. Izvrstni zdraviliški uspehi. Električna razsvetljava in radio-zabava. Nizke cene. Vprašajte svojega zdravnika in zahtevajte prospekt! Sezija od 1. junija do 15. septembra. Pred in po glavni seziji 40 % popusta na sobe.

— Boletine? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se boste čudili! Dobrodojen pri drgnjenju cellega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljše kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojinate ali 12 specialnih steklenic 24 Din 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev s 10% doplatka razpošilje: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA DO-NJA, Elsatrg 238 Hrvatsko.

**O BLEKE
O BROKE
O. BERNATOVIC**
MESTNI TRG 3

IZ CELJA.

— C Tečaj za prikrpojevanje damskih oblek se priredi s 2. junijem. Vpisovanje se vrši dnevno v modnem ateljeju g. Iv. Bizjaka v Prešernovi ulici.

— Obrtniški sestanek v Celju. V četrtek, dne 5. junija zvečer priredi Občeslov. obrtno društvo v celjskem Narodnem domu shod, na katerem bo predaval društveni predsednik g. Ivan Rebek o svojih utitih povodom privrednega kongresa v Skoplju in o potovanju po Makedoniji.

— Občni zbor Opleševalnega in tujakoprometnega društva v Celju se vrši 12. junija ob 8. zvečer v reči sobi Nar. doma. O binkošti priredi društvo cvetlični dan.

— Licitacija letošnje košnje v mestnem vrtu in na Reiterjevem hribu se vrši danes v nedeljo ob 9. dop. Sestanek pri vremenski hiši v mestnem vrtu.

— Ljubljanski tehnik si se mudil danes v soboto pod vodstvom g. inž. Čopča v Celju. Prišli so z jutranjim vlakom ter si ogledali razna celjska industrijska podjetja.

— Oseba vest. Profesor na celjski realni gimnaziji G. Ljudevit Vagaja je s kraljevim ukazom imenovan za ravnatelja gimnazije v Murški Soboti.

Velika javna tombola Sokola I. v nedeljo 1. junija popoldne!

IZ MARIBORA.

— m Mariborski občinski svet. Izredna seja. Včerajšnja izredna seja občinskega sveta, ki se je pričela po več kot polurni zamudi, je bila zelo zanimiva. Kot glavna in edina točka dnevnega reda je bilo vprašanje o sklepanju najetja posojila za zgradbo stanovanjskih hiš. Župan V. Grčar je pred prehodom na dnevni red poročal o sklepih načelnikov odsekov glede prodaje koksa iz mestne plinarne, ki se bo prodajal po 2 Din kg na drobno ter 1.30 Din na debelo. Poročal je tudi o nagradi, določeni bivšemu obratovodji mestne elektrarne, ki je moral svoje mesto kot inozemec zapustiti. Zastopniki SLS in NSS so nato v nadaljnji debati predlagali, da se izreče županu najstrožja graja glede samovoljnega postopanja pri izplačilu velike vsote denarja, katero je izplačal brez dovoljenja občinskega sveta. Leta 1921. so bile izdane od občinskega sveta čitanke v nemškem jeziku za mariborske ljudske šole, za kar je občinski svet votiral vsoto 12.000 Din kredita. Čitanke so se prepuštile nekemu poduradniku, katerega je baše priporočil mestni šolski svet. Seje sedaj po skoraj štirih letih je bila izvršena revizija in proračun je izkazoval 17.000 Din primanjiljaja, katere je »zanesljiv« uradnik poveril. Tudi je župan samolastno dal izplačati za knjige že 286.000 Din. Občinski svet je izrekel županu grajo. Na zadevo se opozori tudi veliki župan in uvede se tudi preiskava pri mestnem knjigovodstvu. Za to se izvli poseben odsek. Za predlog so glasovale vse stranke, izvzemši socialiste. Pri razpravi glede najetja posojila je občinski svet sklenil, da se sprejme posojilo državne hipotekarne banke v znesku pet milijonov Din proti 12letni amortizaciji in s 100 odstotnimi obrestmi ter 4.20 odstot. amortizacije. Za posojilo se zastavijo mestne davščine odnosno mestne nepremičnine.

— m Tihotapstvo s saharinom in srebrm. Mariborski carinik Drag. Cvetojevič je našel v brzovlaku Dunaj-Zagreb 40 kg saharina v kristalu, ki je bil skrit v klesotu III. razreda. — Dne 26. t. m. je isti carinik zalotil v tržaškem brzovlaku, vozečem proti Dunaju, znanega ljubljanskega trgovca, ki je hotel iztihotapati 10 kg srebra (srebrne kroze in goldinarje) in 90 napoleondorov

(napaše) v Avstrijo. Blago je bilo zaplenjeno, trgovec pa oddan carinskemu sodišču.

— m Nesgode. Grof Bubna se je v nedeljo pri trženju s kolezarskim nevarno poškodoval na nogi. — Sluškinja Marija Leskovič v hotelu »Merane« si je zlomila nogo. Ker bolnica takih slušajev več ne sprejema, jo je odpeljal rešilni oddelek na stanoznanje.

— m Četrty večer Hudožestvenikov. V petek se je vršil na splošno željo poslovalen večer Hudožestvenikov s predstavo Ibsenove »Gospe z morja«. Tudi ob zadnji predstavi sta bili na višku. Gledališče je bilo razprodano.

IZ PTUJA.

— p Promocija. Za doktorja prava je bil na zagrebškem vseučilišču promoviran g. Zvonko Bratina, okrajni komisar v Ptuj.

— p Dramatično društvo v Ptuj. Priredi dne 1. junija ob 8.16. v mestnem gledališču, zaključno predstavo. »Pogumni Tonček« in dne 2. junija ob 15. mladinsko predstavo.

— p Cvetlični dan. Dne 1. junija se vrši v Ptuj »Cvetlični dan« v prid Rdečega križa. Ob 11. predpoldne bo v mestnem parku promenadni koncert.

— p Kje so dediči? Kr. okrajno sodišče v Ptuj, razglasi: Marija Emeršič, posestnica v Medribniku, je dne 14. junija 1923 umrla, ne da bi zapustila naredbo poslednje volje. Za oskrbnika zapuščine se postavlja Janko Debeljak, posestnik v Medribniku. Kdor hoče zahtevati zapuščino zase, mora to v enem letu od danes dalje javiti sodišču ter izkazati svojo dednisko pravico. Po preteku tega roka, se izroči zapuščina dedičem, kolikor se pa to ni zgodilo, se zaseže v prid države.

— p Izrečani porotniki za II. redno zasedanje mariborske porote v letu 1924 za Ptuj in okolico: Horvat Jakob, posestnik, Stoperce (Ptuj), Golob Anton, posestnik Zlatoličje, Lerchbauer Franc, pos. in župan, Tarnovski vrh (Ptuj), Pukšič Anton, pos. Gajevci pri Ptuj, Toplak Anton, posestnik v Kicjarju pri Ptuj, Nemec Franc, pos. Mozgovci pri Ptuj, Hrčič Anton, pos. v Mihovcih pri Ptuj.

Na te mislim, Mirim čokolada!

3272

Turistika in sport.

OLIMPIJADA V PARIZU.

— Pariz, 30. maja. Danes se je ponovila nogometna tekma med švic in češko-slovaško. Proti splošnem pričakovanju so zmagali švicarji s 1:0, kljub temu, da so bili češoholovci v stalni premoči. Švicarji so dosegli zmago v 42 minuti po predoru napadalca Pacheja. S tem izpadajo iz konkurence tudi Čehi, katere se je dosedaj smatralo poleg Uruguaya za favorite. Olimpijadi je pač igra sreče!

— Sportveštin (Beljak) : Mirija. V nedeljo, 1. junija igra SK Mirija nogom. tekmo s koroskim prvakom Sportveštinom iz Beljaka. SV se nahaja letos v jako dobri formi in ima najboljše izglede, da vnovič doseže prvenstvo v koroskem nogom. savezu. Dosegel je razen tega letos nekaj lepih rezultatov proti graškim in dunajskim klubom. Mirija se bo morala torej pripraviti na trdo borbo. Zadnje srečanje med Mirijo in SV jeseni 1923 v Beljaku je končalo s 2:1 v prid SV. Tekma se prične ob 17.30 pop. predprodaja vstopnic v trg. J. Gorec. Cene: sedeži Din 20, stojališča Din 12, dijaški in članske vstopnice Din 8, vstopnice za nedolotne do 14. let Din 3. Znižane karte za dijaške, redno članstvo in vojske se izdajajo samo v predprodaji, mladinske karte samo pri dnevni blagajni. Tekma se vrši ob vsakem vremenu. — Ob 16. uri se igra kot predigra prijateljska tekma med rezervno Mirijo in aglinim SK »Trbovlje«.

— Hermes : Primorje 2:0 (1:0). Včerajšnja prijateljska tekma Hermes : Primorje se je završila s zasluženim zmago prvega moštva, ki je igralo s snano poirtvovalnostjo in agilnostjo, dasi pri tem ni predvedlo igre, ki jo sicer pričakujemo od prvorazrednega moštva. V obrambi se je predvsem odlikoval izborni vratar Mihelčič, ki je ob številnih prilikah pokazal svojo izredno prisotnost duha ter pravičen placecment napram pozicijam nasprotnega napada. Dobro je delovala tudi Hermesova obramba s bekom Plešom in centralhom Zemljakom. Nesmoteno pa je kombiniral napad, ki je to pot uporabljal takov. leto, v negotovost oddajajočo kombinacijo. Pri Primorju je zadovoljeval samo branilec Stošir, ki se je včeraj pokazal v odlični formi. Vratar Jandigaj je bil indispoziran. Sicer bi bil moral s lahkoto odvrtiti oba gola. Popolnoma nezadostno pa je deloval napad, ki je nastopil v izpremenjeni postavi. Rozman v levi zvezi se je uvedel s naravnost vsornao ambicijo in prodornostjo, manjkalo mu je pa smiselna kombinacija ter prenašanje šoge na prodore, s čimer bi bil edino mogel zapolniti šuterja Camernika in Ermana. V ostalem je včerajšnji forward zastrelil veliko ugodnih snans. Igra samo je motilo neprestano oddajanje šoge Hermesovih branilcev vratarju Mihelčiču. Početni udarec izvede Primorje, ki igra proti solncu. Primorje je v prvem polčasu v premoči in resno ogroža Hermesova vrata. Proti koncu polčasa izrahi Hermesovo krilo nespornomiljenje nasprotno obrambo in ustrelil lagodno Jančigaju skoz roki. V drugem polčasu napada Hermes in obvladuje zopet Primorje, ki pa znova zastrelj ugodna šansa. Rezultat sam na sebi je za drugorazredno Primorje povsem zadovoljiv in dokazuje, da med prvimi in drugimi ljubljanskimi razredom ni velike kvalitativne razlike. Tekmo je sodil g. Kramaršič točno in zadovoljivo.

— Hermes : Primorje 2:0 (1:0). Včerajšnja prijateljska tekma Hermes : Primorje se je završila s zasluženim zmago prvega moštva, ki je igralo s snano poirtvovalnostjo in agilnostjo, dasi pri tem ni predvedlo igre, ki jo sicer pričakujemo od prvorazrednega moštva. V obrambi se je predvsem odlikoval izborni vratar Mihelčič, ki je ob številnih prilikah pokazal svojo izredno prisotnost duha ter pravičen placecment napram pozicijam nasprotnega napada. Dobro je delovala tudi Hermesova obramba s bekom Plešom in centralhom Zemljakom. Nesmoteno pa je kombiniral napad, ki je to pot uporabljal takov. leto, v negotovost oddajajočo kombinacijo. Pri Primorju je zadovoljeval samo branilec Stošir, ki se je včeraj pokazal v odlični formi. Vratar Jandigaj je bil indispoziran. Sicer bi bil moral s lahkoto odvrtiti oba gola. Popolnoma nezadostno pa je deloval napad, ki je nastopil v izpremenjeni postavi. Rozman v levi zvezi se je uvedel s naravnost vsornao ambicijo in prodornostjo, manjkalo mu je pa smiselna kombinacija ter prenašanje šoge na prodore, s čimer bi bil edino mogel zapolniti šuterja Camernika in Ermana. V ostalem je včerajšnji forward zastrelil veliko ugodnih snans. Igra samo je motilo neprestano oddajanje šoge Hermesovih branilcev vratarju Mihelčiču. Početni udarec izvede Primorje, ki igra proti solncu. Primorje je v prvem polčasu v premoči in resno ogroža Hermesova vrata. Proti koncu polčasa izrahi Hermesovo krilo nespornomiljenje nasprotno obrambo in ustrelil lagodno Jančigaju skoz roki. V drugem polčasu napada Hermes in obvladuje zopet Primorje, ki pa znova zastrelj ugodna šansa. Rezultat sam na sebi je za drugorazredno Primorje povsem zadovoljiv in dokazuje, da med prvimi in drugimi ljubljanskimi razredom ni velike kvalitativne razlike. Tekmo je sodil g. Kramaršič točno in zadovoljivo.

— Hermes : Primorje 2:0 (1:0). Včerajšnja prijateljska tekma Hermes : Primorje se je završila s zasluženim zmago prvega moštva, ki je igralo s snano poirtvovalnostjo in agilnostjo, dasi pri tem ni predvedlo igre, ki jo sicer pričakujemo od prvorazrednega moštva. V obrambi se je predvsem odlikoval izborni vratar Mihelčič, ki je ob številnih prilikah pokazal svojo izredno prisotnost duha ter pravičen placecment napram pozicijam nasprotnega napada. Dobro je delovala tudi Hermesova obramba s bekom Plešom in centralhom Zemljakom. Nesmoteno pa je kombiniral napad, ki je to pot uporabljal takov. leto, v negotovost oddajajočo kombinacijo. Pri Primorju je zadovoljeval samo branilec Stošir, ki se je včeraj pokazal v odlični formi. Vratar Jandigaj je bil indispoziran. Sicer bi bil moral s lahkoto odvrtiti oba gola. Popolnoma nezadostno pa je deloval napad, ki je nastopil v izpremenjeni postavi. Rozman v levi zvezi se je uvedel s naravnost vsornao ambicijo in prodornostjo, manjkalo mu je pa smiselna kombinacija ter prenašanje šoge na prodore, s čimer bi bil edino mogel zapolniti šuterja Camernika in Ermana. V ostalem je včerajšnji forward zastrelil veliko ugodnih snans. Igra samo je motilo neprestano oddajanje šoge Hermesovih branilcev vratarju Mihelčiču. Početni udarec izvede Primorje, ki igra proti solncu. Primorje je v prvem polčasu v premoči in resno ogroža Hermesova vrata. Proti koncu polčasa izrahi Hermesovo krilo nespornomiljenje nasprotno obrambo in ustrelil lagodno Jančigaju skoz roki. V drugem polčasu napada Hermes in obvladuje zopet Primorje, ki pa znova zastrelj ugodna šansa. Rezultat sam na sebi je za drugorazredno Primorje povsem zadovoljiv in dokazuje, da med prvimi in drugimi ljubljanskimi razredom ni velike kvalitativne razlike. Tekmo je sodil g. Kramaršič točno in zadovoljivo.

— Najden je bil včeraj sveder ob 6. v »Zvezdi« pretan. Dobi se nazaj v našem upravnistvu.

— V nedeljo 18. maja na Strelšču pod Rožnikom se vrši vrtni koncert, kakor tudi vse nadaljnje nedelje. 3730

— Opozarjamo na današnji oglas kavarne in gostilne »Leona«.

travo padla alana. Vzduh na gori je kakor da bi bil prepojen z najfinejšim parfomom. Narcise zdolaj na travniku pri koči ob gozdnem robu so že odcvetele. Se en teden, pa bo razkošnega cvetja konec tudi na gori. Kdor hoče Golico občudovati v tem spomladnem razkošju, naj se požuri. Samo par dni je še časa za to!

— Zimsko športni savez. Javljamo, da se vrši II. redni občni zbor zimskošportnega saveza dne 6. julija 1924 ob 8.19. zjutraj v damskem salonu kavarne Emona z običajnim dnevnim redom.

— Članom S. L. D. Javljamo, da je dravska divizijska oblast svojo odredbo v toliko spremenila, da se člani S. L. D. lahko vezbajo v streljanju 5., 7. in 12. junija in sicer cell dan. Drugi dnevi kakor prvotno javljeno, odpadejo. S. L. D.

— Vsem turistom v vednost! Kamniška koča na Kamniškem sedlu se odpre v soboto dne 31. maja tl. — Preskrbljena je s dobro jedjo in pišča ter fotografičnimi razglednicami. Pot do vrha je snega prosta, le ob stenah Brane in Planjave se nahajajo še snežišča. — Osrednji odbor SPD.

— Podružnica SPD Litije je imela preteklo nedeljo občni zbor na Sv. Gori kar v prosti naravi. Za predsednika je bil znova izvoljen g. F. Tomazin. Udeležba je bila ogromna iz Litije, Zagorja itd. Tudi iz Ljubljane je prhitelo lepo število turistov. Vsi izletniki so bili prav zadovoljni s krasnim razgledom in dobro postrežbo v ondoini gostilni.

Društvene vesti.

— Odbor društva orožniških vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani vabi vltudno svoje cenjene člane in članice na svoj V. redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo 15. junija tl. ob 9. dopoldne v restavraciji pri »Novem svetu« v Ljubljani s običajnim dnevnim redom. Tisti cenjeni člani, ki se radi oddaljenosti občnega zbora ne morejo udeležiti, naj predložijo svoje morebitne pismene predloge 4 dni pred občnim zborom predsedstvu. Odbor.

— Načelstvo zadruge mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani naznanja, da se vrši preizkušnja mesarskih odjemalcev dne 6. junija tl. ob 8. dopoldne v mestni klavnicli. Priglasit se imajo vsi vajenci, kateri se podvržejo preizkušnji, pravočasno mesarski zadrugi ter predložiti vse tozadavne listine.

— Akad. agrarni klub Njlva ima v sredo ob 8. zvečer v restavraciji pri Lyodu širši sestanek. Ker so na dnevnem redu zelo važne zadeve, je udeležba za vse člane strogo obvezna. Podpredsednik.

— Češkoslov. Obec v Ljubljani poada v nedeli 1. června společni vylet na Golico. Odjezd z hl. n. dr. v 4.40 rano. — Zabavni odbor.

— Družba sv. Cirila in Metoda je prejela od ženske šentpeterske podružnice v Ljubljani znesek Din 5500 kot čisti prispevek od »Jurjevanja« na Gradu. Vrlna, delavnica odboroma moške in ženske šentpeterske podružnice izreka družbino vodstvo najiskrenejšo zahvalo.

— Izlet društva »Soča« na Orle-Rudnik se vrši v nedeljo 1. junija. Odhod točno ob 14. popoldne od mosta Grubarjevega kanala na Karlovski cesti. Izleta se udeležijo godba in 30 pevcev. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

— Splošno žensko društvo. Zaradi kongresa Narodnega ženskega Saveza v Sarajevu odpade seja Spl. šen. društva prvo sredo v juniju in se vrši pomeje.

— J. A. D. Triglav ima danes v soboto, 31. maja ob 20. pri »Novem svetu« društven sestanek. Udeležba je za vse člane obvezna.

— Gasilno društvo v škofijci vabi vse gasilce in prijatelje gasilstva k mnogobrojni udeležbi vrtno veselice, katere se vrši dne 1. junija tl. s obširnimi sporedom, koncert-godba itd. na škofijci. Postrežba prvovrstna, cene zmerno.

— Domača veselica se vrši jutri v nedeljo dne 1. junija v gostilni »pod Klanjškom« (Zgonc) Pot v Rožno dolino ob 4. popoldne. Vstop prost. Goste bode zabaval kitajski natakak. Postrežba točna in solidna. Se priporoča Marija Zgonc.

— D. M. v Polju pri Ljubljani. Pišejo nam: Obrtno-nadaljevalna šola pri D. M. v Polju priredi v nedeljo dne 1. junija 1924 razstavo risarskih in praktičnih obrtnih izdelkov svojih vajencev. Razstava bode odprta od 8. dop. do 17. pop. Občinstvo, ki se za stvar zanima, se najljubdeje vabi.

Pozvedbe.

— Najden je bil včeraj sveder ob 6. v »Zvezdi« pretan. Dobi se nazaj v našem upravnistvu.

— V nedeljo 18. maja na Strelšču pod Rožnikom se vrši vrtni koncert, kakor tudi vse nadaljnje nedelje. 3730

— Opozarjamo na današnji oglas kavarne in gostilne »Leona«.

Najnovejša poročila. Imenovanja velikih županov. Dr. Baltič veliki župan v Ljubljani.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Na snočni seji, ki je trajala od 18. do 20., je ministrski svet začel razpravljati o imenovanju velikih županov v prečanskih krajih. Izvršena so bila imenovanja I. skupine, tako je imenovan dr. Vilko Baltič za velikega župana ljubljanske oblasti in dr. Zuccon za velikega župana v Zagrebu. Ker je moralo več ministrov med sejo oditi, se je razprava o imenovanju nadaljnjih velikih županov preložila na današnjo sejo. Imenovani bodo župani za mariborsko, karloško in osiješko oblast. Za mariborsko oblast je predlagan okrajni glavar v Ptuj, dr. Pirkmayr.

— Beograd, 31. maja. (Izv. Ob 12.30) Vaš dopisnik se je danes informiral na najnerodnejšem mestu v ministristvu notranjih zadev glede imenovanja velikih županov v prečanskih krajih, zlasti za ljubljansko in mariborsko oblast. — Izjavljeno mu je bilo, da je res snočni ministrski svet razpravljal o vprašanju glede imenovanja novih velikih županov. Za Ljubljano in Maribor zadeva imenovanja še ni perfektna. Sklene se tekom enega ali dveh dni. Dosedanji veliki župan dr. Sporn bo dodeljen ministristvu notranjih del k političnemu oddelku za Slovenijo.

POLITIČNI POLOŽAJ V FRANCIJI.

— Pariz, 31. maja. (Izv.) Socijalistična federacija je na zborovanju za seinski departement odklonila s 1754 proti 66 glasovom vsako sodelovanje v vladi. Odkreajo podporo vsakemu politiku, ki bi sestavil vladu po nalogu predsednika republike Milleranda. Ta sklep je bil političnim krogom znan pozno zvečer ter je vzbudil pravo politično senzacijo. Naglašajo, da bo mogel Herriot sestaviti svojo vladu izključno le z radikali. Socialisti zahtevajo, da mora Millerand odstopiti. Predsednikovi politični prijatelji so mnenja, da Millerandov položaj ni nevzdržljiv.

Ministrski predsednik Poincaré odstopi jutri dne 1. junija. Formalnosti pri izročitvi demisije so enostavne. Ob 7.30 dopoldne se zberejo pri Poincaréju vsi ministri, na kar bo Poincaré z njimi odšel v elizijsko palačo, kjer bo podal predsedniku pismeno ostavko.

GLAVNI ODBOR RADIKALNE STRANKE.

— Beograd, 31. maja. (Izv.) Danes dopoldne je bila seja glavnega odbora radikalne stranke. Seje se je udeležil tudi predsednik stranke Nikola Pašić. Odbor je razpravljal o reorganizaciji in okrepitvi strankinih organizacij. Za 1. podpredsednika je bil izvoljen Ljuba Jovanović in za drugega Joca Jovanović. Izvoljen je bil tudi poseben izvršni odbor, v katerega so bili delegirani Ljuba Jovanović kot predsednik in kot člani dr. Laza Marković, Velizar Janković, dr. Grgin, dr. Ivković in Maksimović.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 31. maja. Prosti promet. Danes borza ni poslovala. V prostoru prometu so notirali: Pariz 4.35, Curih 1:47 Milan 359.75, London 354, Newyork 82, Iru-naj 0.1153, Pariz 241.25. Tendence razume-roma čvrsta.

Gospodarstvo.

NAŠE GOSPODARSKE
PRILIKE IN CARINSKA
ZAŠČITA.

Kupčijski svet danes vsesplošno toži o medij kupcijah. Trda stagnacija se je zajedla malone v vse kupčijske in obrtne stroke. Večletna kupčijska živahnost je že lansko leto ponehala. Poslovna konjunktura je že dolgo neugodna. Težko je reči, ali je v vseh panogah gospodarskega življenja že dosežena najnižja točka. Mnogo je takih, ki napovedujejo za nastopne mesece samo še poslabšanje položaja in ne vidijo še v bližnji bodočnosti odločnega preokreta na boljše pot. Kdor hodi danes pri nas po cesti, vidi, da je na kmetih lahko opaziti razne znake, koji jasno pričajo o tem, da je ponehala denarna obilica. Denarja je malo med ljudmi, prilik za zaslužek ni več kakor prej. Ljudem je ta pčlost denarja prišla prav tako do zavesti kakor dejstvo, da je treba z denarjem previdnejše ravnati, nego se je ravnalo z njim več let po vojski. Vsehljačenje in lahkomišelnja razposajenost ob nedeljah in svetkih je ponehala. Izginila je tudi ponosnost in štemanost, ki je izraz prepričanja, da je lahka za denar in da ga ni težko zaslužiti. Delovne prilike so redkeje postale in ljudje se za vožnje kakor za delo ponujajo po znatno nižjih cenah in mezdah.

Za kmečko delo je ugodno, ker vendar ni tako trda za poljskega delavca kakor ob času, ko je bilo v industriji in obrtu zlasti na žagah in v gozdovih živo povpraševanje za delavsko moč. Preobrat je moral priti. Nikjer v gospodarstvu ne trajajo večno razdobja ugodne konjunktura. Ljudje so začeli zopet skrbnejše obračati denar, v izdatkih so previdnejši, nagibajo se zopet k štednji. Ženski svet je vsa leta po vojski trošil z lahko roko za obleko in lišp, obuvalo tudi take vrste, ki jo nismo bili vajeni v normalnih časih videti po naših ljubkih selih in vaseh.

Staro in preizkušeno je pravilo, da ima ves svet denar, kadar ga ima kmet. Po naših trgih in mestih se dalj časa že občuteva posledica dejstva, da je začela na kmetih trda za denar. Stavbeno delo zastaja, železa se znatno manj kupuje, manufakturno blago vseh vrst in obuvalo gre letos vse počasnejše v denar nego prejšnja leta. Tvorničarji in trgovci na debelo upravičeno tožijo, da plačila prihajajo zamudno. Odjema je malo. Če hočeš prodati, moraš pristati

na daljše kreditiranje. Trговец na drobno ima zopet svoje križe za plačilo doteklih faktur, ker mora le vse bolj počasi spravljati robo iz zaloge v denar in je tudi on prisiljen dajati blago na upanje. Industrija in trgovina na debelo stoji pred trdim dejstvom, da prihaja zopet v navado predvojni običaj kreditiranja v trgovini. Prodaja proti gotovini, ki je prišla za časa vojske v navado in je izvinila celo trgovske menice, se umika zopet iz stroke do stroke. Pri tem je za upnika v trgovini osobito neprijetna činjenica, da je mnogo dolžnikov takih, ki se branijo dajati menice in ki odlagajo plačilo kupnine tudi brez sile, zanašajoč se na okolnost, da sodišča poslujejo počasi in da imajo vsled tega časa dovolj, predno jim more upnik trdo zagosti. Za trgovino in obrt je odločilne važnosti, da pride pri sodiščih zopet v veljavo stari red in prejšnja hitrost v poslovanju. Letos se čuje trpke besede glede zamudnega poslovanja sodišč celo pri meničnih sporih. Težave v kupčiji je od lanskega leta povzročala zlasti tudi okolnost, da so se množili slučaj, ko se je na goljufiv način ustavljalo plačilo in zahtevalo poravnave, grozeč sicer s konkurzi. Trgovske, obrtne in industrijske organizacije so mislile na od pomoč po posebnih obrambnih organizacijah kreditorjev. Položaj se je obrnil na boljše hitro, ker so se sodna oblastva pravočasno zavedla nevarnosti, ki preti gospodarstvu, ter povabila več tičkov, ki so se hoteli izobraziti za specialitete v poravnava na škodo upnikov, na daljšo ričetno kuro v sodnih prostorih. Reelna trgovina mora izrekat za uspešni nastop državnemu pravdnstvu in sodiščem samo odkrito zahvalo.

Vse države okoli nas se obdajajo z močno zaščitno carino. Češkoslovaška in Italija imata izdatne carine. Te dni sta Avstrija in Ogrska objavile nove carinske tarife. Zlasti ogrski tarifa predstavlja strogo carinsko zaščito svoje produkcije. Pri nas smo že čisto leto brez primerne carinske tarife. Čas je, da od besed pridemo do dejanja in dobimo tarifo, ki bo ustrezala sedanjim prilikam, sicer je nevarnost, da nas pohodijo močnejši sosede. Omenimo naj le čevljarstvo in železno industrijo pri nas, ki z drugimi strokami nujno rabita zaščite in varstva, ako naj ne preneha obratovanje in ne pride do odslovitve delavcev. Češki in avstrijski železni velikanji so se celo kartelirali in sedaj me-

čejo za vsako ceno svoje izdelke na naš nezavarovani trg. Naša industrija je še mlada in šibka ter rabi carinsko pomoč proti starim vnanjim konkurentom s svojim brezobzirnim dumpnigom. M. S.

DELOVNO POROČILO ZVEZE
TRGOVSKIH GREMLJEV IN
ZADRUG V SLOVENIJI ZA
POSLOVNO LETO 1923—24.

(Referat tajnika gosp. Iv. Mohoriča.)

(Konec.)

Naseljavanje inozemcev in naša
uprava.

To ni nikaka nova koncesija, ker so to pravico Italijani imeli že dosedaj in bo itak sedaj vezana še na posebne pogoje. Naše trgovstvo se mora sprijazniti z novimi razmerami, ki jih bodo prinesle trgovske pogodbe, za katere bo italijanska pogodba postala baza in izhodišče. Uvidevnejši gremiji so vsled tega v pravem razumevanju razmer sklenili povišanje inkorporacije pristojbin za inozemce, ki želijo pri nas izvrševati trgovino. In čuditi se moramo upravičeno obrtni oblasti, da ni uvaževala utemeljenih razlogov, ki so bili merodajni gremijem za te sklepe. Popolnoma zgrešeno je iskati v tem porušenje reciprocitete tembolj, ker povsod v inozemstvu srečavamo enake ukrepe napram inozemcem. Prepričani smo, da bo nadzorna obrtna oblast uvaževala sklepe, katerih namen je edino zaščititi naš mlado domačo trgovino pred poplavljenjem od kapitalno močnejše in kupčijsko boljše organiziranih trgovskih družb iz inozemstva.

Akcija Zveze pri raznih upravnih
oblastih.

Zveza je posvečala pažnjo vsem aktualnim gospodarskim vprašanjem. Prizadevala se je mnogo, da bi dosegla povečanje kreditov in naklonitev podpor za strokovno in nadaljevalno trgovsko šolstvo, kjer pa vsled redukcij v budžetu ni dosegla zaželenega uspeha.

Zvezna akcija za povišanje vrednostne meje za kompetenco okrajnih sodišč v trgovskih sporih je imela končno vendarle toliko uspeha, da je baš ta teden izšla v »Uradnem listu« naredba ministrstva za pravosodje, ki jo moramo označiti kot prvi del uspeha.

Trgovska bolnišnica in podporna blagajna v Ljubljani se vsled mnogih intervencij do sedaj ni likvidirala. Želja našega trgovstva bi bila, da bi se ta

institucija spojila s pokojninskim zavodom in tako doseglo posebno institucijo za pripadnike trgovskih strok. Zveza je podpirala akcijo za redukcijo uprave pri bolniškem in pokojninskem zavarovanju in vztraja neomajno na svojih tozadevnih resolucijah.

Delo Zveze na polju prometa.

Mnogobrojne so bile akcije Zveze v prometnem oziru. Tu je Zveza predložila ministrstvu spomenico glede potrebe podaljšanja nakladalnih in razkladalnih rokov in računanja kilometrov in tarife brez prekinjenja, ki do sedaj ni bila uvažena, dalje glede dopustitve reekspedicij, kateri je ministrstvo ugodilo. S 15. septembrom povišane železniške tarife so imele za našo razpošiljalno trgovino, posebno za kosovni promet z južnimi kraji, usodepolne posledice. Naša trgovina je vsled tega povišanja, s katerim se je za 26 % preselilo zlato paritet, izgubila v vzhodnih in južnih krajih naše države znatno število svojih prejšnjih odjemalcev na škodo inozemcev, katerim je cenejša in prikladnejša vodna pot po Donavi in preko Soluna na razpolago. Nujno potrebno je, da se čimprej skliče tarifni odbor, da izvede potrebno revizijo sedanjih tarif in omogoči naši trgovini obnovitev zvez s temi za bodoči razvoj naše trgovine najvažnejšimi tržišči.

Po politični rešitvi jadranskega vprašanja prihaja vprašanje gospodarske rešitve in izgraditve naših zvez z Jadranom v odločilni štadij. 16. maja se je otvoril direktni železniški promet z Italijo, kar pomeni za našo uvozno in izvozno trgovino zelo važno olajšavo. Pretekli mesec se je otvoril telefonski promet in tudi nova poštna konvencija z Italijo je že sklenjena. Na konferencah v Trstu, ki so se vršile začetkom tega meseca, se je dovolil za tranzitni promet preko železniških prog Slovenije 30 % popust napram našim lokalnim tarifam, med tem ko za našo izvozno in uvozno trgovino še vedno nimamo potrebnih eksportnih in pristaniških tarif. To zapostavljanje interesov naše domače trgovine je zelo kvarno in vzbuja naložbeniški protest vseh naših gospodarskih krogov. Z edino našo najbližjo domačo lukko Sušakom nimamo primernih tarifnih zvez in razumljivo je, da se pri takih razmerah naši interesi niso mogli zanimati za dodelitev skladišč na Delti in Brajdici, kakor bi bilo v interesu našega izvoza. Na Sušaku ni danes v pristanišču niti carinarnice, niti prostih skladišč,

niti skladišč za monopolno upravo in paroplovne družbe in vprašanje subvencioniranja naše trgovske mornarice tudi še vedno ni rešeno. Razumljivo je, da pri takih razmerah odteka večina našega prometa na Reko, ki nudi za prevoz po železnici od meje do Reke 50 % tarifni popust.

—g Ljubljanska borza za robo in vrednote. Izredni občni zbor, določen za 30. maj, je bil preložen in se ima vršiti dne 6. junija t. l. ob 17. uri popoldne. Kakor čujemo, šteje naša mlada borza že dancs 100 članov. Ni pa prav nikakega dvoma, da se je pristopanje šele komaj začelo in da bo sprčo velikega in upravičenega zanimanja število članov naše ljubljanske borze hitro in mogočno naraslo. Tudi borzno razsodišče je za nas zelo važna pridobitev zlasti za naše gospodarske kroge. Želimo in upamo, da se bodo baš njihove želje in nade glede lastne naše borze izpolnile v vsakem oziru in polnem obsegu.

—g Novosadska blagovna borza 30. maja. Na produktni borzi notirajo: Pšenica baška, 79-80 kg, 2%, 300—355.50, ječmen baški 280—285, kuruza baška, dupl. kasa 225.50—227.50; moka baza »0« 460—480, št. 6, 340. V ostalem blagu ni bilo prometa. Promet v pšenici je znašal 20 in v kuruzi 62 vag. Tendence mlačna.

—g Vzorčni semenj v Barceloni. V Barceloni se vrši vzorčni semenj od 30. maja do 10. junija. t. l.

—g Mariborsko sejmako poročilo. Na živinski sejem dne 27. tm. se je priglasilo 13 konjev, 6 bikov, 111 volov, 358 krav in 17 telet, skupaj 513 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 11.50—13, poldebili voli 1 kg žive teže Din 10.50—11.25, plemeniti voli 1 kg žive teže Din 10—10.50, bikli za klanje 1 kg žive teže Din 10, klavne krave 1 kg žive teže Din 12—13.50, plemenske krave 1 kg žive teže Din 10—11.50, krave za klobasarje 1 kg žive teže Din 6.75—8.75, molzne krave 1 kg žive teže Din 9—11.50, breje 9—11.50, mlada živina 1 kg 10—11.50, teleta Din 13.75; mesne cene: volovsko meso II. 1 kg Din 25—27, volovsko meso II. Din 22—24, meso od bikov, krav telic 1 kg Din 19—21, telečje meso I. 26—30, telečje meso II. 1 kg 21—24, svinjsko meso sveže 1 kg Din 22.50—35.

—g Velesejmske zaklopne znamke za pisma. Da pridobimo čim več kupeev za naš velesejem se razvija obsežna reklama in propaganda. Del te so tudi lično izdelane zaklopne znamke za pisma v 9 jezikih. Velesejmski urad jih pošlje na zahtevo vsakemu podjetju radevolje brezplačno. Poslužuje se jih, industrijalet, trgovci in obrtniki.

—g Dobava krtač. Pri ravnanstvu državnih železnic v Beogradu se bo vršila dne 20. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih krtač (ščetk). Predmetni oglas z natančnimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Upravni svet Slavenske banke d. d., Zagreb, naznanja žalostno
vest, da je njen prezaslužni član upravnega sveta, gospod

Vinko Majdič

veleindustrijalec v Kranju, predsednik Zveze industrijcev, imen-
jitelj reda Svetega Save III. razreda i. t. d. i. t. d.,

včeraj preminul.

Vrlemu svojemu sotrudniku ohranimo trajen spomin!

Zagreb, dne 30. maja 1924.

3707

Upravni svet
Slavenske banke d. d., Zagreb.

Sobo
s posebnim vhom in električno
razsvetljavo (po možnosti s so-
porabo kopališča) v sredini mesta
išče privlačni uradnik. — Po-
nudbe pod št. 1. julij na po-
štini predal 101. 3735

Prvovrstno 6000
pšenično moko
najboljše kakovosti iz naj-
lepše bačke pšenice nudi po
konkurenčnih cenah
Vinko Majdič,
valični mlin - KRANJ.
Kupuje tudi vroče.

**Obnovite
naročnino!**

**Lep črn
premog**

s 4000 do 5000 kalorij franko
Ormož, tona po 300 Din,
predaja Slovenska pre-
mogokopna družba z o. z.
v Ljubljani, Wolfova ulica 1.

Pisemski papir

v mapah in škatljah na drobno in
debelo priporoča

Narodna knjigarna,
LJUBLJANA, Prešernova ulica 7.

Pozor, čevljarji in trgovci usnja!
FRANC KRALJ, izdelovalec
gornjih delov čevljev
naznanjam, da sem preselil svojo na novo urejeno delavnico iz
Vodmata, Društvena ulica št. 64 v
Florijansko ul. 24 (dvorišče),
kjer izdelujem vsakovrstne gornje dele po meri iz lastnega ali
prinešenega usnja. — Izdelujejo se tudi vzorci iz lepenke.
Naročila sprejema tudi **Produktivna zadruga čevljarjev,**
Hrenova ulica 4. 3733

Postrežba točna in solidna! Postrežba točna in solidna!

Zahvala.

Za mnogoštevilno izraženo sočutje ob
smrti in pogrebu naše nepozabne matere,
stare matere prababice, tete in tašče, gospe

Neže Fortičeve

za poklonjeno krasno cvetje, kakor tudi za
mногоštevilno časteče spremstvo izrekamo
tem potom vsem našo najpriskrnejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 31. maja 1924. 3737

Globoko žalujoči ostali.

Upravni svet Cinkarne d. d. v Celju naznanja
žalostno vest, da je njen prezasluzni član upravnega
sveta, gospod

Vinko Majdič

veleindustrijalec v Kranju, predsednik Zveze industrijcev,
imejitelj reda So. Save III. r. itd. itd.,

včeraj preminul.

Vrlemu svojemu sotrudniku ohranimo trajen spomin.

Celje, 30. maja 1924.

Upravni svet Cinkarne d. d. Celje.

3706

Licitanda košnje

prvovrstno goveje in konjsko seno,
se vrši na travnikih graščine Dol
v nedeljo 1. junija dopoldan
ob pol 10. 3738

Danijel Zupanc

zlatar

Ljubljana, Wolfova ulica 6
priporoča svojo okusno zalogo
ur, zlato in srebrne veri-
žice, kakor obseke itd. za bir-
manska darila po jako nizkih
cenah. 3419

Za birmance!

Za dečke: različno sukno, še-
vijoti in perilno
blago.

Za deklice: etamini, batisti,
švicarska veze-
nina itd.

A. & E. Skaberné,
Ljubljana, Mostni trg 10

**Restavracija-
Velesojem.**

3694
Za dobo letošnjega vele-
sejma od 15. do 25. avgusta
se odda v našem restav-
raciji na sejmišču in
tudi manjši vinotoč. —
Informacije daje med 11. in
12. uro dopoldne ravnatelj-
stvo velesejskega urada.

Prima

kvargeljni

prvovrstni proizvod po
olomuškem načinu v za-
bojih po 6 kop (1 kop
60 kom) dobavlja po ceni
in točno

Alojzij Pschunder,
Maribor, Koroški kolodvor.

Vezačica

(cevitličarica) 3704
sposobna, prvovrstna
traži se za odmah. Po-
nude sa prepisom svedodžbi
sa naznačenjem plate pod-
neti:

Cvečarska radnja Balog Šari
i drug.

Subotica, Jelačičeva ulica 6

**Močno
- sukno -**

in kamgarn, hlačevino, cefir, tiska-
nine (druk), platno, volneno blago
in vso manufakturno robo kupite
edino v veletrgovini B. Starnski.
Kdor ne verjame, naj se sam
prepriča. Zaloga velikanska —
Trgovci engros cene. Cenik zastoj.

Abadie

Glavna zaloga cigaretnega papirja
in vseh vrst

ovojnega papirja.

A. LAMPRET,
Ljubljana, Krekov trg 10

Košnjo trave

za letošnje leto bo prodajal Ivan
Knez iz Ljubljane na javni
dražbi v nedeljo 1. junija
ob 2. popoldne pri Ančini-
kovem kozolcu v Spodnji
Šiški. 3650

G. F. Jurasek
Ljubljana
Wolfova ul. 12

Uglašujem ter popravilam
glasovirje in harmonije, specijelno
strokovno in cenol

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

čover, stavbni, galanterijski in okrasni
klepar. Instalacije vedovodov,
Naprava strelodvodov. Kopališče in klosetne naprave

Izdelovanje posod iz pločevine za
firme, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (škafle)
za konzerve.

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu,
pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki
in slamniki v popravilo pri Ko-
vačevič i Tršan v Ljubljani, Pre-
šernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Hrastove 3553
in smrekove hlode

v dolžinah nad 3 metre in debe-
linah nad 30 cm
kupimo vsako množino
najraje na progi Zidani most—
Brezice. Ponudbe z navedbo cene,
množine in kraja, kjer se hlodi
lahko ogledajo, na:
And. Jakil, Krmelj (Dolenjsko)

Edino prave „Gaiser“ čevlje
in lovske čevlje dobite le v
novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer

Ljubljana 3396

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst
čevlji po meri in vse vrste tržnih
čevljev. — Trgovci popusti!

Cene solidne! Postrežba točna!

Stavbeno podjetje
Robert Smielowski

arhitekt in mestni stavbenik

sodno zapris. izvedenec v stav-
beni stroki

Ljubljana

Rimska cesta št. 2, I nadst.

Izvršuje načrte in proračune, pre-
vzema stavbna dela vseh vrst,
kakor tudi presojenja in cenitve
pod solidnimi in najugodnejšimi
pogoji. 2657

Lastnik opekarne na Viču.

Zastoj vam

blaga za obleko in perilo
nikdo ne

toda po izredno nizkih cenah
ga dobite pri trvdki

— „Danica“ —
Majzelj & Rajšelj

Ljubljana, Turjaški trg 1
(bivša Preskrbovalnica)

Velika zaloga najrazličnej-
šega manufakturnega in
galanterijskega blaga
ter usnja vseh vrst.

Vsak si naj ogleda.
Krojači in preprodajalci po-
seben popust. 2650

Gradbeno podjetje

Arhitekt

V. Krainer & Ko.,

Jesenice.

Stavbna vodstva:

LJUBLJANA DOMZALE
ZAGREB

Izvršuje privatne in indu-
strijske stavbe, proračune
načrte, cenitve, posebni od-
delek za arhitekturo 7721

KODAK
papirji se zopet dobijo
v vseh trgovinah s fotomanufakturno.
Generalno zastopstvo in skladišče na
debelo
Iso Weiss, Zagreb, Palmotičeva ul. 66.

KRALJ & BOLHA

trgovina z žitom in deželnimi pridelki
se je preselila

iz svojih dosedanjih prostorov v
Komenskega ul. 18, tel. int. 944

in se vljudno priporoča. 3729

Staro železo

kovano in lito kupuje po najvišjih dnevnih cenah v
celih vagonih **Centralna nakupovalnica sta-
rega železa, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.**

PILE in RAŠPLE (TURPIJE).

Nove, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak pozamezni komad
zajamčen. — Prevzamemo tudi stare pile v nanovo
nasekavanje. — Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za
prvovrstno delo, cene zmerne. — **Brata Kolenc, to-
varna za pile in parna brusilnica, Mirna,
Dolenjsko.** 3401

Sprejemam dame in gospodične

v praktičen pouk v svrhu priučjenja za lastno rabo samostojno izvr-
ševati vsakovrstne modne klobuke. S 1. junijem tudi večerni tečaj.

Konc. učni tečaji za mod. obrt in modni salon

A. Vivod-Mozetič, Ljubljana, Pred škofijo 21, II.

**Stavbene potrebščine, linolej, asfaltovanje,
kalolitna tlakovanja, specijalna sredstva za
izolacijo proti vlagi, izsušitev vlažnega zi-
dovja proti hišni in lesni gobi. — Mavčne
plošče. — Strešna lepenka, ruberoid, lesni
cement, katran, karbolit, asfalt, bitumen,
mavec itd. itd.**

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Ročne torbice za dame

listnice za gospode

domačega izdelka, iz zajamčeno pristnega usnja po znižanih cenah
od Din 35— naprej prodaja

tvrdka Ivan Lončar,

Sv. Petra cesta 36. 3709

Der Vervielfältiger auf Glas (D. R. P.)

Opalograph

zastopstvo

(samoprodaja) za Jugoslavijo

našega originalnega Opalograph-razmnože-
valnega aparata z vsemi potrebščinami se
tako odda. Le zelo resne in finančno močne
tvrdke, ki razpolagajo s primernimi trgov-
skimi lokali, naj se oglašijo.

OPALOGRAPH-COMP.

Ges. m. b. H. — Dir. J. Schlechtleitner,
Wien VI, Theobaldgasse 9. 3702

Pravkar so izšli **CLAUDE FARRERJEVI**

CIVILIZIRANCI

v prevodu Mirana Jarca, tisk in založba „Narodne
tiskarne“ v Ljubljani. Knjiga je zbudila v Franciji in
po vsem svetu velikansko pozornost, ker je prvi ev-
ropski književni roman, ki je na umetniški način
razgalil življenje Evropejcev in ljudstva tonkinske
kolonije v Vzhodni Aziji. Pisatelj opisuje zablode
tamošnjega prebivalstva s pretresujočo resničnostjo.
Knjiga se dobi v vseh knjigarnah. Cena broš. 20 Din.

Led 3558
bi od 7.—8. zjutraj pri
i
. Mencinger
ina z mešanim blagom
in delikatesami
Petra cesta 43
ka klet - . . .
- Zjutrkovalnica

3725

Najmodernejša
damske slavnike in klobuke
priporoča najceneje
IVANKA STEGNAR
modistka, LJUBLJANA, Rimska cesta 10
Popravlja točno in ceno!

2737

= Za birmo =
Ure od Din 100.— naprej.
Srebrnina — zlatnina
Oglejte si cene v izlozbi
F. Čuden, Ljubljana
Prešernova 1 — Selenburgova 7

Najboljša kolesa in šivalni stroji
za rodbinsko in obrtno rabo se odine

JOSIP PETELINCA znamke **GRITZNER**
in **Adler**
Ljubljana
ob vodi poleg Prešernovega spomenika.

Aikadont
zobna pasta, ustna voda,
zobni prašek.
Dobi se povsod. — Glavna zaloga
drog. A. KANG, Ljubljana.

Lisičje kože
sprejema v črno, alaska, križasto,
skunks barvanje in strojenje —
PRVA JUGOSLOVENSKA BAR-
VARJKA, KRZMARSTVO IN STRO-
JARSTVO Z ELEKTRICNIM
OBRATOM. Delo se sprejema:
LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7.

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličarska
delavnica

Ivan Bricek, Dunajska c. 19,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerno.

Strešno lepenko prvovrstno
Kontinental (Kontinentaldeppapier)
dobavlja takoj v vsaki množini
najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana,
Gradaška ulica 22. Telefon 513

BRACA PEC DALI (SLAVONIJA)
posvečen
zrela
na
skladšču
1. zimska salama

Trgovski pomočnik

železne stroke, prvovrstna moč, samostojen, dober pro-
dajalec, vešč slovenskega in nemškega jezika, dobi
dobro stalno službo pri

H. Andraschitz, Maribor,
trgovina z železino. 3662

ELEKTRO motorji
dinamo.

Cene nizke. Zadržujte cenik.
Vojnovič & Cie
Ljubljana — Dunajska cesta 27.

Šentjanski premog

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah in za promptno
dobavo 3554

Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKI, LJUBLJANA, Krekov trg št. 10.

Erman & Arhar

Št. Vič nad Ljubljano

Splošno mizarstvo, izdelo-
vanje žaluzij, rolojev itd.

3431 Popravlja se sprejemajo!

Moško perilo

vsakovrstno, po znižani ceni
priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV“
G. VOJSKA & DRUG
LJUBLJANA
Kolodvorska ulica 8, nasproti hotela Strukelj.

Važno za trgovce: Zahtevajte cenik!

GUMI za cepljenje trt

peronospora cevi, jamčeno novo blago kakor
tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Tovarniška zaloga!
Zdravko Kranjc, Celje.

Jedno sretno putovanje
u novi zavičaj

Ako želite u Ameriku, stavite se odmah u vezu sa
JUNATED STATES LINES

Vi ćete uživati svaku pomoć čim se ukrčate sve do
Newyorka. Kabine treće klase su čiste, prostrane i divno
nameštene. Hrana je odlična i dovoljna. Posluga
pažljiva i uslužna. Putnik treće klase uživa sve udob-
nosti. Obratite se na Američko Državno Brodarstvo
u ovim mestima:

UNITED STATES LINES

(JUNATED STATES LINES)
Beograd, Palac Beogradske Zadrge; Zagreb, Mihanovića
ulica br. 2, preko od kolodvora; Ljubljana, Dunajska cesta
br. 29; Sarajevo, Aleksandrova ulica br. 52

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po oblastveno avtorizir-
anem gradbenem inženjerju.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko
spadajoča dela.

Delo solidno. Cene konkurenčne.

NAJBOLJŠA

PUCH KOLESA

nove konstrukcije z garancijo po znižanih
cenah priporoča

IGN. VOK, Ljubljana

Sodna ulica št. 7.

PODRUZNICA: NOVOMESTO.

Erika

najboljši in naj-
primernejši pi-
salni stroj za
potovanje.

THE REX CO, LJUBLJANA,

Telefon 268. GRADISCE 10. Telefon 268.

Opalografi v vseh velikostih in
opalografične potrebščine
vedno v zalogi.

Zadnje novosti slavnikov

so ravno kar došle v

modnem salonu

Stuchly-Maške

LJUBLJANA — Zidovska ulica št. 3.

Popravlja se točno izvorše:

Zalni klobuki vedno v zalogi!

Cene primerno nizke!

POPRAVAK

svih vrsti električnih mašina, transformatora i
aparata preuzima uz jamstvo prvorazredne
stručne izvedbe

moderno uređjena tvornica

Jugoslavenskog **SIEMENS** d. d. u Zagrebu

Uredi: Draškovićeva 23, Telefon 8-84, 25-82

Naslov za pošiljke: ZAGREB - SAVA, industrijalni kolosjek.

Največja izbira zadnjih novosti. Spomladanskih klobukov
in slavnikov ravno kar došla v modnem salonu

Jda Škof-Wanek naslednice

Ljubljana

Pod Zračno št. 2

Preoblikovanja in popravila se točno izvršujejo. Zalni klobuki vedno
Priznane solidne cene! v zalogi. Priznane solidne cene!

ČEŠKA INDUSTRIJALNA IN GOSPODARSKA BANKA.

Telefon številka 104

podružnica v Ljubljani, Marijin trg št. 5.

Brzojavni nasl.: Indusbanka

Delniška glavnica in rezerve cca

Centrala v Pragi, na Příkopě 35.

Hranilne vloge na knjižice in te-

2698 Kč 290.000.000—

67 podružnic v vseh večjih krajih Čehoslovaške republike.

koči računi Kč 2.170.000.000—

Sprejema vloge na knjižice in račune ter provaja vse bančne in borske transakcije kar najkulantneje.

Sveto leto.

Gospa kronika je imela oni dan smolo. Liki Jona v ribjem trebuhu ali Jona na gnojšču jo je bila zadela bridka usoda, da je morala sirota trpeti za tuje grehe. Kaj menite, lepo to ni in hvale vredno tudi ne, da spravijo državotvorne oblasti tako ugledno osebo pod pasji kontumac prve stopnje s poostrenim postom in nagobčnikom na pravičnih ostih. Toda je še tako in Bog se nas smili, da je v merodajnih oblasteh tako malo uvidenosti in smisla za pravično stvar, ki bi je ne smele zatirati s kontumacom. Stvar je bila taka, da se prihajale na njen naslov po pošti in brzojavu in radiofonu grožnje, naj uhitne o imarničnem razpoloženju in majskih nočeh, drugače da sklene mladina obeh spolov in vseh stanov s kebrri obrambno zvezo, ki bo takorekto naperjena proti njeni duševni in telesni integriteti. Tej zvezi da se pridruži še tolovaj Čaruga, ki ga branijo vse hčere našega troimenega naroda in da bo potem takem kronika mahoma ugonobljena. Kaj bi porekel na to naš nepozabni junak kraljevič Marko ali recimo naš neustrašni kralj Matjaž, če bi onemu mlademu ne zalegel silni buzdovan ali temu staremu bridki meč, da ukroti sovražno krdelo? Pokorili bi se suvereni volji večine, kajti je mila naša domovina demokratična in mora spoštovati tudi večinsko pravico majskih hroščev. Tako je storila tudi gospa kronika, ki ovo že sedem dni in sedem noči ne vidi nič, ne sliši nič, samo da ne zagreni naši nadobudni mladini zadnjih šmarčnih sladkosti in kebrorn povratka v naročje matere zemlje. Ampak — in je to imenitna beseda čisto slovenskega poezja, ki bi jo kazalo gojiti v začetku 'n na koncu vsakega stavka — je bila postava strogih oblasti taka, da so morale ugoditi protestni resoluciji našega zaslužnega kulturnega društva SP in omiliti pasji kontumac. In je tudi kronika dobila delno svobodo, ker so na merodajnem mestu uvideli, da ne grize zato, da bi mladina ali kebrri stekli in okužili zdrav podmladek. Tako so ji odkazali kontumac druge stopnje brez najezičnika, kar je lep napredek na polju milojubnosti in javnega blaga.

Komaj je stopila svobodna na svobodno rodno grudo, je opazila na nebu in na zemlji znamenja. Na nebu ima luna tri deške kolobarje, sonce sedem ognjenih obrobov, zvezde pa mrgole in migljajo. Kakor šolska deca pri procesiji. To nekaj pomeni in ne gre, da bi javnost prezirala take reči, ki jih božja previdnost pošilja grešnemu stvarstvu komaj vsakeh sto let enkrat. Na zemlji pa tudi ni vse tako, kakor je bilo njega dni. Komur so rojenice v sibelki prisodile, da mora etjaziti polno glavo težkih skrbi in prazne žepa pod redničnim žolodcem, se ne more načuditi, da je zemlja okrogla, pa se siromak vendar ne more ganiti iz svojega stabilnega položaja. Liki nihalo stenske ure hodi semintja in tistje, kje bi potolažili lakoto in sejo, pa se vrača upehan tja, odkoder je začel svoj križev pot. In mora sploh hvaliti dobrega Boga in usmiljene ljudi, da mu ne odpovedo stanovanja na zemlji, kajti je agrarna reforma na našem planetu taka, da je vsa zemlja last malih in velikih posestnikov, oni, ki ni posestnik pa naj se zahvali njim, da sploh sme hoditi po tuji lastnini. Jaj nam in gorje siromaku, če bi posestniki ne nosili v prsih plemenitega srca! Moral bi zbrati svoje izmučene kosti in hajdi na pot v nebeške daljave. Dobro, če bi mu mila domovina kupila na svoje stroške letalo, toda kaj naj počne ubožec, ko pa ni rojen za šefa ljudskega blagostanja! Njega dni so letale samo ptice, zdaj pa leta po zraku ljudsko blagostanje in motri pod seboj črve, ki drže to prikazen na svojih utrjenih ramah. Pa to še ni vse, kajti je kronika opazila, da so se preselile vse glave iz zelnika drugam in da bi kazalo prepovedati vsem mizarjem izdelavo žaganja in vsem kuram nošenje perja, ker ta roba preveč škodljiva možgane.

Ampak — vidite, kako se prilzeja ta beseda, brez katere bi kronika utegnla zaluziti nov kontumac — so ji na visokem mestu uradno povedali, da ne bo več dolgo tako hudo na svetu. Božja potrpežljivost da je priklopila do vrhunca in že vrti bič nad Sodomo in Gomoro. Kebrvo leto da je zadnja postaja na križevem potu in da bo prihodnje leto sveto. Stoletna patika nič ne izda. Tam se vrste navadna, pre-

stopna in kebrva leta kakor drevesa ob lanskim cesti, pa je ta razdelitev ljudskega trpljenja zaman. Če prestopi eno leto čez njegov tinit, mu stopi za vrat kebrvo leto in ga ugonobi. Tako da ta reč ne pojde več dalje in mora biti drugače. Zato so na nebu in na zemlji znamenja, ki ostanjajo radostno vest, da se bliža sveto leto. V tem letu se spremeni vse. V patiki ne bo več svetnikov in svetnic in nihče ne bo praznoval godu, temveč bo vsa rdeča in god bodo imeli vsi ljudje hkratu celo leto. Svetniki so namreč leseni in nič ne pomagajo, zato jih je treba sbrati vkrpe, da po geslu viribus unitis prosijo za nas in za našo dečo. Delavnikov, so dejali kroniki, da tudi ne bo več. Od prvega januarja do zadnjega decembra bo praznik in bodo hodile po zemlji samo procesije. Ema s krišem, druga s srpom in kladivom, tretja s polmesecem, vsaka svojo pot in po svojih opravkih. Visoka odklovanja in vitežki križci se odpravijo in umaknejo škapulirjem s rožnim vencem, vse narodne skupščine in zgornje zbornice se odgode do prihodnje pomladi, čini in položaji s draginski dokladi in osnovnimi plačami izgube svojo veljavo in odstopijo mesto enakopravnosti, vsak človek bo eminence in prevržen zase, vsi skupaj pa bodo krona stvarstva, kakršno je spravila na kriva pota kača v paradizu. Dobra mati cerkev razprostre svoja krila nad nearečnim člove-

škim rodom in suspendira vse posvete vladarje in veljake, ki ne sejejo in ne tanjejo, pa vendar živa. Takim krvosecom da ni mesta na božjem svetu, kajti bi radi utajili ubogemu ljudstvu, da človek lahko živi tudi od besed, ki prihajajo iz ust božjih. Rimski strokovnjaki so razmotrivali svetovno stanje stvari in so prišli do zaključka, da je reparatura človeštva brez svetega leta takorekto nemogoča in izključena. Brez procesij ni dežja, brez dežja ne raste trava in ne rodi žito, brez solidarnosti in enotne fronte vseh svetnikov in svetnic ni božje pomoči in brez vesoljne odveze vseh grehov, ki jo namerava pokloniti mati cerkev prihodnje leto sestrastnim trpinom, ne more biti blagoslova v hiši, ne polne sklade kislega zelja na mizi. Tako pa da sveto leto mahoma začeti vse krvave rane in vrne človestvu blagostanje, ki ga tako pogreša.

Tako — je slišala kronika uradni glas z visokega mesta — so sklenili sveti oče v Rimu rešiti človeški rod vsega hudega in stranskega pogina. In je prav in v redu, da skrb pastir za svoje ovce, da ne silijo čez plot tja, kjer raste dobra trava. Ovce bi se utegnile objesti in zloketi, koži pa so zdrave narave in krepkih želodcev. Da, si je mislila kronika domov grede, sveto leto in oče sveti — le trpini so na tem svetu prokleti.

Zdravstvo.

K VPRAŠANJU ČLOVEŠKEGA POKOLJENJA

I.

Krnjavi organi.

O vprašanju človeškega pokoljenja razpravljajo dandanes dosti mirneje kakor še pred nedavnim časom. Za prirodnoznanstveno naobrazenega človeka ne more biti v tem pogledu nobenega dvoma. Hude boje je svoj čas izzval Haecckelov biogenetski osnovni zakon, da je zametkovna zgodovina posameznika le kratka obnova rodovne zgodovine njegovega plemena. Z ene strani so mu navdušeno prirejali, z druge strani so ga odločno odklanjali. Po tem zakonu premeri človek tekmo svojega zameznega razvoja, kakor imenujemo dobo od oplojenja do rojstva, vso rodovno zgodovino svojega plemena od amebe do črva, od črva do ribe, od ribe do dvoživke, od dvoživke do sesalca in od nizke razvitega sesalca preko opičjega stadija do človeka. Akoprav ta zakon nima one točne veljave, kakor mu jo je hotel dati Haecckel, pa vendar glavna opora Lamarck - Darwinovega razvojnega nauka in je z dotlej nesluteno jasnostjo posvetil v temino človeškega postanka in pokoljenja.

Sicer pa imamo mnogo drugih stvarnih dokazov, ki pričajo, kako in kam imamo človeka opredeliti v prirodi. To so med drugim krnjavi ali rudimentarni človeški organi. Tako imenujemo organe, ki jih zametek ne nastavi morda zato, da bi pozneje služili organizmu, ampak ki se ponavljajo vsled železne nujnosti biogenetskega zakona in ki pozneje popolnoma izginejo ali pa se ohranijo v nerazvitem stanju. Svoj čas živalskim prednikom potrebni in koristni, postali so vsled drugačenega načina življenja in telesnega ustroja odveč. Sila dednosti pa jih ohrani in vzdržuje tekot zaporednih rodov. Take krnjave organe nahajamo deloma na vsakem človeku, deloma se pa pojavljajo neobičajno, le sem in tja, kot nekaj prirojen spomin na prednike. V tem slučaju govorimo o atavizmu ali rečemo, da se je organizem ali njega posamezni organ izprevrgel. Krnjave organe in slučaje atavizma si moremo razlagati le s tem, da se je človek pokolil od živalskih prednikov.

Oglejmo si danes krnjave organe, ki jih opazimo na vsakem človeku.

Tako ima človek celo skupino mišic za pregibanje ušes, toda le malo kateri kulturni človek se jih zna posluževati in pregibati uhlje. Pri večini sesalcev pa so uhlji pregibljivi in služijo kot slušalo, ki lovi zvočne valove. Vsled izdatne gibljivosti glave pa človeku in tudi nekaterim opicam pregibanje uhljev ni več potrebno. — Dalje imamo kakor ostali sesalci v takozvani polumesečni gubi, mali beli kožici, ki leži v notranjem očesnem kotu, ostanek tretje očesne veke. Pri nekaterih parkljarih je ta guba še pregibljiva, tako da jo lahko raztegnejo preko očesa, tudi pri pticah opazimo to tretjo očesno veke; pri nas kakor pri večini sesalcev je pa brezpredmetna, nosimo jo seboj kot dedščino od prednikov.

Ostali sesalci so morali biti tudi predniki človeka po vsem telesu obrasčeni. Ostanke te dlakavosti so nam ostali; po vsem telesu imamo bolj ali manj tanke lasce, ki rastejo v čisto določen smeri, n. pr. na podlehth od spodaj navzgor proti komolcu, kakor to nahajamo pri antropoidnih ali človeku sličnih opicah. Le malo mest je neobrasčenih, kakor dlan roke in stopala. Močnejšo dlakavost nahajamo pri človeškem zametku kakor tri mesece pred porodom, fino volnato dlacje, takozvani lanugo. Toda to dlacje kmalu po porodu izpade; je le nek spomin na čas, ko so bili naši predniki obrasčeni z močnejšim dlacjem. Še bliže kakor Evropejci pa so prvotnemu stanju nekatera nekultivirana človeška plemena, ki so po telesu dosti močnejše obraščena z lasmi, kakor avstralski črnici in severojaponski rod Ainu.

V zobovju imamo enako razporeditev kakor opice starega sveta, na vsaki strani zgornj in spodaj po dva sekavca, enega podočnika, dva vrzeljaka in tri meljače. Toda zadnji meljač očito nazaduje v svojem razvoju; lahko je tako okrnjen, da ga nahajamo le kot nekaj zobni ostanek v čeljustni jamici ali pa sploh ne zraste. Vedno je najmanjši izmed meljačev in se šele prikaže, ko je ostalo zobovje že davno razvito, v 17. do 19. letu, ko je mladostna nespamet že minula, zaradi česar ga imenujemo modrostni zob. Pri nižje stoječih narodih Mongolih, Zamorcih in Avstralcih je krjavnost modrostnega zoba dosti

redkejša, njih zobovje je ostalo opičjemu podobnejše. Ako ta zob sploh ne zraste, nahajamo to pri imenovanih narodih le v 19 odstotkih, pri višje stoječih pa v 42 odstotkih. — Spodnji podočniki so v opičjem zobovju zelo dolgi in močno razviti. Tudi pri človeku so daljši in se vzdigujejo nad ostale zobe. Zato pa imamo v normalno razvitem zobovju med sekavci in podočniki gornje čeljusti takozvano »opičjo vrzel«, v katero segajo podaljški spodnjih podočnikov, ker bi se sicer ostali zobje ne mogli stikati.

Zelo važen krnjav organ je slepič, kakor imenujemo malemu prstu podobni votli izrastek slepega čreva. Pri mnogih sesalcih, n. pr. govedih, domačih zajcih, je slepo črevo razvit organ, ki sodeluje pri prebavi; pri človeku je to črevo kratko, njega konec pa zožan v že imenovani slepič, približno 8 cm dolgov cev, ki nima nikake naloge. Celo v življenju poedince se slepo črevo iz-

preminja; pri novorojencu meri na doizmi desetine debelega čreva, pri odraslem le še dvajsetino. Pri novorojencu je torej dosti daljše in se v rasti ne razvija enako, kakor ostalo črevo. Slepič včasih tudi zaraste, tako da ne nahajamo več votline v njem in sicer opažamo to pri otrocih do 10. leta le približno v štirih odstotkih, pri odraslih nad 60. let pa v polovici slučajev. Ta organ ni samo nepotreben, ampak postane lahko naravnost škodljiv, ako se v njega zarijejo tuja telesa, n. pr. blati kamenčki, gliste itd. V tem slučaju pride do znanega vnetja slepiča, ki je čisto smrtonosen. Težko je zaradi tega misliti, da je bil človek tako ustvarjen, kakršen je sedaj. Tega kakor drugih krnjavih organov človeka si torej ne moremo razlagati drugače, kakor krnjavih organov živali; jasen dokaz so, da izhaja človek od drugače ustvarjenih prednikov, pri katerih so imeli ti organi še svojo nalogo.

Planincem, alpinistom in izletnikom!

Osrednji odbor SPD objavlja:

1. Vozne olatjave. V smislu odloka min. saobračaja br. 6252 z dne 1. maja 1924 je izšel tudi izvršilni predpis ljubljanske žel. direkcije. V Sloveniji velja polovična vozna cena za SPD osrednje društvo in podružnice ter za klub »Skala«, za vse 3 razrede, za društvene izlete in ekskurzije. Postopek pri pridobivanju vozne olatjave je sledeči: Pri vsakem društvenem izletu (turi, ekskurziji itd.) dobe polovično olatjavo skupine po najmanj 5 do največ 9 udeležencev. (Če jih je torej n. pr. 17, se stvorijo 3 skupine: 2 po 5, 1 po 7, pri 18 2 skupini po 9, itd.) Vsaki skupina 5—9 članov ima svojega vodjo izmed sebe. Ta vodja ima nalogo, da prijavi svojo skupino (brez navedbe imen udeležencev, samo število!) v pisarni SPD (v Ljubljani, Poljanska c. 12), odnosno podružnice, odnosno v tajništvo »Skale« osebno; pri prijavi, ki stane za vsakega udeleženca 1 Din (za formular in manipulacijo) dobi z društvenim žigom ter podpisom načel. in tajnika opremljeno in izpolnjeno prijavnico, katero mora tudi sam podpisati. Prijavi se številu članov, dan izleta, potem prijavnica postaja, vstopna postaja, izstopna postaja in postaja povratka. Iz tega je razvidno in je žel. direkcija v Ljubljani tudi na ustnem vprašanju pojasnila, da torej ni treba za povratek vstopiti na izstopni postaji, marveč so omogočene kombinirane ture, tako n. pr. Ljubljana-Bistrica Boh., odtod čez Triglav in povratek z žel. z Mojstrane; ali Ljubljana-Kamnik, čez planine v Savinjsko dolino, nazaj s postaje Rečica na Paki via Celje v Ljubljano ali Maribor; ali iz Ljubljane čez Kamnik na Kravce, nazaj čez Kranj, ali Žirovnica-Zelenica-Tržič, ali Celje-Velenje-Pohorje-Maribor. I. t. d. Sedaj so turistom šele omogočene resnične ture brez prisilnega povratka na prvo izstopno postajo.

Formular mora biti izpolnjen z dobro čitljivo pisavo. Planinci imamo ves interes na tem, da se izognemo vsakemu sporu z žel. organi med vožnjo! —

Vodja skupine se s tako izpolnjenim formularom prijave poda na postajo in tam prijavo pokaže ter kupi listke. Službeni uradnik pritisne na prijavo vlažni žig in datumi žig ter izpolni belico. Vsaka skupina 5—9 turistov dobi vrnjeno svojo prijavo in dodatno belico, v roke skupnega vodje, ki mora obe listini hraniti, na povratni postaji pa zopet poskrbeti za žig. Brez povratnega žiga bo treba plačati celo povratno vožnjo plus kazni! Ne pozabite torej povratnega žiga! (Pravočasen prihod na povratno postajo!)

Otroci nimajo popusta razven tarifnega. Prekinjenje vožnje ni dopustno. Na povratku se pri izstopu belica in prijavnica oddata vratarju obenem s polovičnim voznim listkom.

Ker je računati z večjo frekvenco, zlasti z navalom od nedeljah, mora društvo (podružnica itd.) vsak večji izlet prijaviti vsaj 24 ur pred pričetkom izleta in navesti skupno število vsakekrat doletel javljenih izletnikov ter kraje, kam so namenjeni. Ta določba hoče preprečiti nepotrebno gnečo. Če se n. pr. nasenkrat prijavi za Kamn. Bi-

strico ali v Kranjsko goro več izletnikov kakor običajno, mora železnica poskrbeti za prostor, event. za več vagonov, tako v Ljubljani (Mariboru itd.) kakor na event. stranskih progah. Zato je pravočasna prijava potrebna.

Po telefonični informaciji pri Min. Saobračaja in v sporazumu z ljublj. žel. dir. objavljamo, da nam gre ljubj. dir. tudi v tem do skrajne možnosti na roko. Kadar ni večje frekvence, dopustna je za sobotne popoldanske izlete tudi še prijava v soboto predpoldne do 11. ure. Ljublj. glavni kolodvor je uvedel pri priljubljenih blaginjah (levo od glavnega vhoda) posebno okence za tariste (glej tablico!), kjer se lahko vodje skupin javljajo z izpolnjenimi prijavnici tudi v sobotah predpoldne in po izvršeni prijavi kupijo listke v predprodati v društveni pisarni naj se gg. vodje skupin javljajo po možnosti v petek pop. v uradnih urah, v soboto zj. le v nujnih slučajih in le, v kolikor se s tem železnici in društvu ne povzročajo nepotrebne težave! Analogno velja za druge postaje odn. postopek podružnic.

Legitimacije. Pri sgorajšnjih voznih olatjavah bo železnica izvrševala mod vožnjo strogo kontrolo. Še strožje moramo pa vršiti turisti sami. Vsaka zloraba spravlja v opasnost nas, da težko pridobljeno olatjavo zopet izgubimo, to pot morda definitivno! Zato je odobravati, da zahteva železnica od vsakega izletnika, da se izkaže v veljavno društveno izkaznico za tekoče leto, obenem pa s sliko, ki potrjuje identiteto dotičnega člana! Kdor takšne (n. pr. uradniške, sokoleke ali slične legitimacije ali potnega lista s sliko itd.) nima, naj si še sedaj omlisi društveno legitimacijo SPD s sliko. Sliko (ki naj bo alična, sedanja, ne iz leta 1900!) naj obenem s staro legitimacijo in zneskom 5 Din vpošlje društveni pisarni (odnosno podružnici). Politični direktorji odnosno srezkumovi glavarstvu lahko proti 5 Din kolektivni vsakdo da to društveno legitimacijo še posebej v potrjenje, na kar zadobi vrednost obče veljavne legitimacije identite. Od 1. julija dalje pa bodo vse članke olatjave v kočah in domovih SPD vezane na društveno legitimacijo s sliko! Gg. člani osrednjega društva in podružnic naj si torej te legitimacije pravočasno nabavijo!

Olatjave v planinskih kočah in domovih. V smislu naročila občnega zbora je osrednji odbor SPD sklenil postriti akrob za red v kočah in vseh planinskih postojankah. Že sedaj se objavlja, da znaša v letošnji sezoni vstopnina v kočah za člana 2 Din, za nečlana 5 Din, prenočnina pa za nečlane povsod trikratno člansko prenočnino.

Solski in dijaški izleti (v skupinah pod vodstvom gg. profesorjev, učiteljev itd.) plačajo polovično vstopnino in člansko prenočnino, toda le, če se pravočasno prijavijo osrednjemu odboru (odnosno odboru one podružnice, ki koče oskrbuje), da more le ta oskrbnika koče obvestiti. Poedini dijaški ali skupine nimajo posebnih olatjav. Člani ferjalnega Saveza plačajo člansko pristojbino.

Miran Jarc:

Gledanja.

3. Peket belih jezdecev.

Ko pa sem plaval po sinjini, ki se je brezbrežno razlila iz virov duha, da sem svoje misli pozibaval po vejah z radostjo ptic in z gibkostjo verveč; da sem švigal z molččnostjo rib in z razprostrtostjo orlovih kril in strmel z veličastno ravnino — sem se zbal, kot da me je pičil gad, ker me je ovil ostudno gladek spomin na najstrašnejšo dobo mojega ujetništva. Spomnil sem se vas, ki ste pozabili na pesem zemlje in solnca, na zmagovite plese rok in nog in na zvočnost človeške besede, spomnil sem se vas, izobraženih in učenih, ki ste na vseh koncih in krajih svete naše zemlje razpostavili šatore svoje suhotne učenosti. Tu vabite in kličete s silo in z lažjo vse zdrave, poštene in dobre potnike in jim prodajate praške za bolezn, ki ste si jih sami izmisli, vi izomikanci, in raztresovalci evropske kulture. Kot zmaji prežite na križpotjih in lovite deco in mladino in može, mečete jih v kletke, kjer ste jim vzeli solnce in hrepenenje in jim v zameno dali trohneve skladvonice knjig, programov in postav. S safanskim porogom ste zadavili pesem in molitev in začudenja in ste zabobnali na svoja votla telesa rezgati o edino zveličavni kap-

ljicah razuma! Srce ste ubili, zato pa ste dali navodila o lepem vedenju; — strmenju v duhove zvezd ste se bolno posmejali, zato pa ste namerili nekake daljnogledne cevi, da ž njimi buljite v nebesna telesa; — besedo, to božansko dario, ste pretvorili v črviv predalet, ki vanj nabirate skopuško beraštvo svojih izkustev; — srčne posvete pametnih mož, ki jim je za blaginjo svojih bratov in sester, ste pregnešli v ostudno lažarno podlih obrekovalcev, zavistnikov in barantačev; — življenje ste okamenili in zdaj plešete ubogi blazneži okrog trilega fetiša, a zaslepljeni ne vidite, da se že bliža konec vašemu trinoštvu, ki mu je pravi naziv »Vlada povprečnikov«, in da že od vseh štirih strani zemlje kričijo donebesni, ognjeni stolpi prebujenega srca!

O, slišim ta divji vihar osvobodjočega se duha, ki bo strl stoletno robstvo in pogazil tolsta telesa onih zlastosredcev, ki vedo le za mirno preževanje in životarjenje, ki jim je molitev le šlip in umetnost, le okrasek in o katerih je pisano v Božjem Sporočilu, da gorje onemu, ki ni ne vroč ne mrzel, ampak mlačen, kajti tak bo zavržen kakor izpljuneč!

Vidim velemesta, ki so navidez pravcati raj na zemlji: vse dobič, kar ti poželi srce, toda plačaj, plačaj, plačaj, kajti denar je sveto merilo, denar je grb

današnjega človeka, denar je duša, je Bog. Vsega je dovolj: zabavišč in veselšč, palač in učenosti in kreposti in čednosti in vseh zemskih dobrot, samo nečesa ni: besede ni, tople, človeške besede, sladke ko kruh in vedre kot jutra zrak, in zlate kot zarje nad goro. Imamo: žice in tudi brez žic se že razgovarjamo. Vrtamo gorovja, preletavamo dežele, brodimmo podmorji in ugibamo, ali bi naj se razgovarjali tudi s solnci nad nami, za bratve in sestre med nami ne vemo; laž je resnica, kletev je pesem in porog je duhovitost.

Toda: je slišim pekete belih jezdecev iz onostranskih pokrajin in pripelajo jim zbori otroških oči in radostnih rok... in ta obračun bo veličasten v svoji grozi in bo edino veliko delo zadnjih stoletij!

Resnica mora biti danes upor, toda ne upor pohlepa, napuha, zavisti in sovraštva, temveč upor ljubezni, sprave, žrtvovanja. In kakor pred solncem noč, bo izginila gonoba naših dni pred trkanjem rodu, ki nastaja...

Je že življenje, ki bo zablistelo... če kmaš le iskrico ljubezni se ti razkrije blazna prelest te bodočnosti preropencev: to je plavanje po brezbrežnih sinjnah, pozibavanje po vejah, prepevanje s pticami, molčanje z ribami, strmenje z vsemirno... veliko sproščanje in praznik vnebohoda naših posvečenih teles.

K. Makuszyski:

Stari grehi.

Ob desetih jutraj je bilo, ko je nekaj potrkalo na vrata g. kiparja. In ker ni bilo slučajno nikogar doma, je šel sam g. kipar in odprl vrata. Pred vrati je stal možakar, približno njegovih let, približno tiste znane zanikarne elegancije, ki označuje tiste ljudi, ki so imeli njega dni boljše čase.

»Zelite?« je vprašal kipar. In mu možakar ni dal nobenega odgovora, temveč mu je padel krog vratu in vzkliznil: »No, končno sem te našel, prijatelj...!«

»Oprostite,« je dejal kipar, »mi je prav žal, toda se res ne spominjam.«

»Poglejte ga no, vika me!« je vzkliznil mož veselo. Svojega najboljšega prijatelja vika! No, tu se pa neha vse!

In kričal je tako glasno, da so odprle radovedne sosede vrata in pogledale venkaj. In je par otrok, ki so se šli skritvalnice na stopničah gorindol, obstalo... in je tudi hišnik prišel... in je moral g. kipar razcapanca povleči izpred vrat v predsoho in lo zakleniti. »Sedite!« je dejal kipar.

»Le toliko bodi prijazen,« je vzdihnil možakar, »in me nikar ne vika! Ali se me morda sramuješ, ker sem tako razvabljen? Ta prokleto usoda, ti pravim!«

In ker je prihajal od moža precej močan duh po žganju, je bilo g. kiparju precej lahko uganiti vzroke »te proklete usode,« ki je zadela njegovega najboljšega tovariša.

»K tebi prihajam,« je nadaljeval, »da mi pomoreš!... Pomiri se, ne maraj denarja, kajti mi je že znano, da ga tudi ti nimaš na kupe, toda ti bi mi lahko preskrbel kako službo. Gotovo imaš nešteto prijateljev in znancev...«

»To je pomota!« je zaklical kipar. »Nimam niti denarja, niti znanec in bi res lagal...«

On se je smejal. »Stara pesem!« je dejal z votlim glasom kot iz groba. »Če je človek malo slabše obločen, pa že noče nihče nič vedeti in nihče nič pomagati! Večina tvojih kiparskih umetnin sem videl in sem si mislil, da si drugačen kot ostali ljudje. No zdaj vidim, da si prav tak!... O, takrat pa, pri polku, ko sem ti držal lestvo, da sva ob priliki vojaških velikih vaj kradla kmetom jabolka in češplje...«

In je g. kipar tisti hip občutil, da je postal bled notri do las, kajti je bil jako pnosen nato, da ni ukradel svoj živi dan niti toliko, kolikor je črnega za nohtom, in je imel prav, da je bil v današnjih časih ponosen nato. Zdal pa izve nenkrat, da je kradel jabolka in češplje!...

In se je zavedel. »Oprostite,« je dejal, »jaz še svojo življenje nisam kradel!

Zena-nečlanica ima le tačej članke občasne dokler potuje skupno s možem. Sama, odnosno brez njegovega sodelovanja, ni dovoljna za vstop v klub. S tega razgleda, tudi s njegovo legitimacijo, ni dovoljna za vstop v klub. S tega razgleda, tudi s njegovo legitimacijo, ni dovoljna za vstop v klub.

Pričetkom sezone se objavljajo ta navodila s dostavkom, da sledi v kratkem še

Miran Jarec

Božidar Jakac: Pisma.

Te dni je izdal akad. slikar Božidar Jakac mapo lezorezov, ki so vsebinsko podobne ciklu »Pisma« iz Gradnikovega spisa »Padajoče svedbe«. Lezorezov je osem, na japonskem papirju, vsak list je obkrožen s svezdicami, ovitek je iz črne kartona s svezdicami v sredini. Izvzemli naslovnega lista, ki ima pod sliko napis v črni in rdeči, so vse naslednje strani simetrične: slika, pod njo besedilo, katero je Jakac tudi vrezal v les, ter s tem ponovili besedo in podoba v linearno godbeno, v kateri žare Gradnikove pesmi v silnem sijaju, sijaju, ki drami in ključu prastarjenega.

Skrivnost belih in črnih pločev in črt! Is kipežih barvnih valov se je Jakac povzel do nje in spoznal te vrste tehnike kot najverjetneje izrazilo onega gledanja, v katerem človek doživlja vesoljstvo dualistično: solnce in tema, navpičnost in vodoravnost, duh in snov, zvok in linija, možki in ženski praliki. Teh dvoje svetov kipenja, navidez neuporabnih, pa se preliva v erotiki v čuden vrtiljok, v borbo duha s telesom, v strmenje verskih prividov in v razkritost omejenosti. Zato je povsem naravno, da je Jakac zasledil, da baš taka doživljaja ključajo po grafičnih upodobitvah in se je vzporedil s pesniki, ki so te vrste, najmočnejše v naši literaturi, — s Gradnikovimi »Pismi«.

Prvo pismo: iz teme raste godba krepčenja — mesec. Črne misli dvomov in strahu, ki izvirajo iz osamelosti in je groza pred komičnostjo, se pleto med zlatimi nitkami svezdic in luninih snov. Vse je čakanje... pričakovanje... nemir, ki se v drugem pismu zgosti v privid: iz vesmirske teme odmeva »glas njegov« in sredi vesolja stremi drug drug: dva človeka, on — ona: bela ploček, nagajna naprej — morda k bresnvi, morda v onostranstvo in temen obrisi moža na obzorju... a vmes je tema, tema iskanja...

In (tretje pismo) so samo še rože, ki se njih listi vsipajo. Kot počene strune so njih stebelca, ki kaže v vse smeri... Dvoje rok se proži po njih in je vse kakor smrt. Na mislo kapljajo temni listi (črna škripta!) kot pekoča vest.

Nov vojni red.

V noči od 31. maja na 1. junija o polnoči stopi na vseh progah novi vojni red v veljavo. Po novem voznem redu bodo odhajali oziroma prihajali potniki vlakovi v Ljubljano gl. k. takole:

Odhodi proti *Jesenicam*: 4.45 (turistovski), 6.40, 8.55 (iz Ljubljane gor. kol.), 11.40, 15.10, 17.25 (iz Ljubljane gor. kol. do Kranja) 19.00, 21.10 (brzi).

Prihodi iz *Jesenic*: 7.20, 8.20 (brzi), 11.37, 16.30, 18.58, 21.50, 23.20 (turistovski).

Odhodi proti *Kamniku*: 5.05 (turistovski), 7.55, 14.10, 18.35;

Prihodi iz *Kamnika*: 6.48, 13.05, 18.00, 22.05 (turistovski);

Odhodi proti *Karlovca* in *Kočevju*: 6.05, 9.35 (samo do Novega mesta) 13.15, 16.28, 23.00 (mešani).

Prihodi iz *Karlovca* in *Kočevja*: 2.20 (mešani), 7.40 (iz Novega mesta in Kočevja), 10.50 (iz Karlovca), 15.00, 20.25;

Odhodi proti *Zidanemu mostu*: 4.42 (S. O. E.), 5.28, 7.50, 8.36 (brzi), 12.10, 14.20, 14.20, 17.00 (brzi), 18.40, 23.52, 0.32 (brzi).

Prihodi iz *Zidanega mosta*: 3.40, 5.12 (brzi), 7.30, 9.30, 10.43 (brzi), 14.00.

jabolki in češplji, tudi pri vojakih ne! On se mu je zaničljivo nasmejal...

»O, rad verjamem«, je menil, »da ti je sedaj neprijetno, če te spominjam nato, kajti zdaj si nekaj, tedaj pa si bil navaden topančar in nisi mnogo maral, samo da si prišel ceno do sadja!... Seveda! O, lep poštenjak si mi!«

In se je še bolj zaničljivo smejal. »Na vse zadnje boš še trdil, da ne poznaš niti moje uboge sestre?« je vprašal potem.

»Vaše sestre?... Ali ste morda tudi tukaj držali lestvo?« je vprašal kitar opuslo.

»Aha!... Se vam že svita, kaj?« je dejal. »No, čeprav nisem držal lestve, sem pa zato prenašal tvoja pisma k nji in njena k tebi. Ne bi bil smel tega, vem, pa sem ti verjel, ko si dejal, da mišliš resno in odkrito z njo in si več kot tisočkrat prisegel, da jo poročiš... ali si storil to?«

In ko je tako govoril, krepko povdarjajoč vsako besedo, vsak zlog, je brskal g. kitar v svojih spominih, če je kradel češplje in sploh kdaj pošiljal po kakem tovaru njegovih sestri pisma... ničesar, prav ničesar se ni spominjal in vendar... Človek ne ve in zlasti kitar ne, saj je od tistih dob minilo približno petindvajset let... mogoče da je storil kaj takega... kdo pa misli v svojih mladosti na posledice, če hoče ravno živeti

podrobneje v varstvo neobhodno potrebne discipline v kočah. Oskrbniki (le) dobe istakto striktno ukaza ter se uveljavijo obilnejsa kontrola, da se odpravijo številne do sedanje pritožbe. Predvsem pa prošimo gg. planinske tovarne, da i na železnici i v kočah sami pasajo na red, dostojnost in obzirnost. Alkoholikom in rasgrajenim napovedujemo boj!

Četrto pismo: iz vodoravnosti je spazilo žensko telo v navpično ščenje: kam? Morda na obzorja, kjer se preliva zemlja v onkrajnost, morda na istegnjeno roko, (kot da prsti kriče po milodaru!) in belo je klicanje v noč, ki ne da odmeva.

Peto pismo je elementarno silen izraz najgloblje skrivnosti življenja: preliti dve svetovi: dvoje smeri se je skrivilo druga k drugi, zakročilo in podoba je: krog, ki nima ne začetka ne konca — krog dveh teles: trenotnost, ki je zapela o večnosti!

Šesto pismo: v svojo mrklost sključena žena: črn svet jo obdaja, roka joka v tla, bresnovi... Is teme ledeno svetila dva ostru klica... Posebljena osamelost... Ali življenje je preveč močno... njegovi ognjeni valji se razprostirajo v vsakem objektu, tako žarem, da ugasne v njegovem svitu celo — smrt.

Življenje se je razkresilo v vsej svoji zmagovitosti in vendar — in vendar si mrk in potrt, kajti dvojni belega in črne sveta se ni zaključil, še se ni umiril v spravo in poljub in baš v sedmem pismu si bolj kot kdaj prej stoji obo svetova ostro nasproti. To je tragedija in nje konec je propast oblike in nje vsebina je: urešničitev vekovitega zakona, da mora vsaka oblika razpasti za rast nove oblike, ki jo čaka isti razkroj.

To in mnogo, mnogo več govore Jakacovi lezorezi, ki so v tej obliki in izdaji nekaj čisto svojevrstnega pri nas. Jakacova »Pisma« so ekspresija v pravem in polnem pomenu te besede, izraz duhovnih zakonov, ki se odražajo v umetniku v časovni in krajevni formi.

Število izvodov tega cikla je omejeno na trideset. Vsak izvod je omenovan in podpisan s štiritjem lastnorodnim podpisom. Cena 400 Din je nizka in vendar: ali bo trideset veljavo, ki bodo pokupili vse izdave? Kajti časi so že taki, da bi morda podvomili, čeprav bi bilo urešničitev tega dvoma velika sramota za nas!

(Naroča se pri B. Jakac, akad. slikar, Ljubljana, Breg. št. 10. II. nadst.)

16.41 (brzi), 18.21, 21.00 (brzi), 22.15, 23.16 (S. O. E.)

Odhodi proti *Rakeku*: 5.24 (brzi), 6.02, 9.40 (brzi), 12.05, 14.30, 16.55 (brzi), 18.45, 23.35 (S. O. E.)

Prihodi iz *Rakeke*: 4.32 (S. O. E.), 7.25, 10.39, 11.50 (brzi), 16.16 (brzi), 18.15, 22.49, 0.17 (brzi).

Odhodi proti *Vrhniki*: 7.45, 12.25, 18.30, 22.30 (turistovski).

Prihodi iz *Vrhnike*: 6.30, 10.00, 17.50, 21.15 (turistovski).

Po novem voznem redu vozi nov brzovlak med Münchenom in Beogradom preko Zidanega mostu, odhod iz Jesenic 7.05, prihod v Ljubljano 8.20, odhod 8.36, prihod v Zagreb gl. kol. 11.40, v Beograd 22.40. Odhod iz Beograda 6.45, iz Zagreba gl. k. 17.50, prihod v Ljubljano gl. k. 21.00, odhod 21.10, prihod v Jesenice 22.35.

Turistovski vlak na progi Ljubljana gl. k. — Kamnik in nazaj vozi od 27. junija pa do vključno 8. septembra redno vsak dan, drugi turistovski vlak pa ob nedeljah in praznikih.

Podrobnejši podatki so razvidni iz službenih stenskih voznih redov, ki se dobe po vseh postajah po Din 10 izvod.

ti češplje in nima denarja, si želi in hrepeni po ljubezni in ima tovariš lepo sestrico?...

»Ali si poročil mojo sestro, kot si obljubil?« je vprašal še enkrat. »Ne! Je odgovoril kitar precej tiho. »O, to veš!... Ampak tega pa še ne veš, da živi sirota z otročičkom v največji revščini...«

In je postalo kitarju precej vroče!... Če bi prišla sedaj njegova soproga domov, kajti ji je rekel nekoč, da je bila ona njegova prva in edina ljubica, in je bil sedaj tukaj mož, ki mu je držal lestvo, ko je šel češplje krast, in šigar sestra se potika z njegovim otrokom v največji badi in stiski!

In se je zdelo, da čita mož v kitarjevi notranjosti. »Le pusti!« je dejal in potrepljal kitarjo po rami. »Vse se da lahko popraviti! Saj ti ničesar ne očitam, toda prosil bi te, da preskrbiš niti in meni službo, vseeno kakšno, samo da nama ne bo treba stradati! Pomisli, tudi tvoje dete strada!... Moja častna beseda, da ne izve nikdar ničte besedice, kaj je med nami in je bbo.«

In ga je kitar prosil za njegovo ime. »Kaj? Niti tega ne veš?« je zavpil ogorčeno. »Revis. Janko Revis, in moja sestra, Angela... to je pa že od sile preveč!«

In ga je kitar prosil, naj ne bo hud na njo obljubil službo, in njegovi sestri,

PROBLEM RAKA REŠEN.

Nedavno se je vršila seja medicinskega oddelka italijanske akademije znanosti v Rimu. Na tej seji je imel profesor na vseh štiri v Paviji dr. Gastano Fichera sensationarno predavanje o uspehih svojih raziskovanj glede raka. »Corriere della Sera« poroča o tem predavanju rekoč: Fichera je prišel svoje predavanje rekoč: »Gospoda moja! Poročati vam imam o nekem važnem uspehu. Razrešil sem problem raka. Doslej nismo vedeli, kako nastaja rak, ali ga povzroča kakšen bakterij ali je posledica kakšnega raskroja. Sedaj tudi nismo mogli uspešno pobijati te bolezni. Nepristano so se pojavljali glasovi, da se je temu ali onemu znanstveniku posrečilo ta problem razrešiti, vsem tem vestem pa je sledilo razočaranje. Rak je ostal stari sovražnik, proti kateremu je bil človek popolnoma brez vsake moči. Uspeh mojega dela lahko razdelim na dve. Na eni strani sem spoznal, da se lahko ugotovi dispoziacija za rak, če ob času, ko se ni opaziti nobenega sledu o bolezni, na drugi strani pa sem v položaju preprečiti istih bolezni in, ako tudi ne odpraviti bolezni, ki je že izbruhnila, pa vsaj odstraniti vse pogubne vplive na organizem tako da je bolnika med lečenjem praktično smatrali kot ozdravljenega. Tekom svojega predavanja je Fichera izjavil, da se v človeškem vratu nahaja žleza, ki izločuje neko gotovo tekočino. Ta žleza je najbrže krvna žleza, slična trebušni sluzni žlezi. Sekret te krvne žleze ima sposobnost in funkcijo da preprečuje v organizmu tvorbo raka. Ako ta žleza izloči kakšnega koli vzroka sploh ne funkcijonira ali samo pomanjkljivo, to se pravi, ako ne izločuje ali ne zadostno izločuje svojega specifičnega sekreta, ni tvorbi rakavih celic ničesar na potu in zato lahko izbruhne bolezen. Ako mora ta bolezen v tem slučaju izbruhniti, je vprašanje, ki dosedaj ni rešeno. Najprej sem hotel, tako pripoveduje Fichera, vplivati na žlezo, da bi močnejše in živahnje delovala. To se je izkazalo za nemogoče. Bil sem torej primoran si polskati druga pota. Umetnik potem sem sestavil tekočino, ki je imela iste sestavine kakor žlezni sekret, iz česar bi se dalo sklepati, da bo tudi učinek te tekočine enak onemu žlezne izločila. To tekočino sem vbrizgal v organizem. Ta metoda je imela popoln uspeh. Vse one osebe, pri katerih sem ugotovil dispoziacijo za rak, so ostale zdrave potem, ko sem jim injiciral svoj preparat. Posrečilo se mi je tudi, da sem obvaroval pred sopetnim obolenjem bolnika, pri katerih so rakovo oteklino odstranili na operativen način. (Znano je, da so doslej operacije raka imele samo začasn uspeh, ker se je bolezen vedno znova ponavljala.) Moj preparat, je izjavil Fichera, ima, kakor inulin, ki je, kakor znano, sredstvo proti sladkorni bolezni, in ki ga na umeten način dobivajo iz izločila trebušnih sluznic, to svojstvo, da čuva organizem pred pojavi bolezni samo toliko časa, dokler neposredno učinkuje. Tudi novo sredstvo proti raku ne odpravlja bolezni, marveč odstranjuje samo njene učinke. Enkratna injekcija torej ne zadostuje. Sredstvo se mora vedno in vedno vbrizgavati v organizem, ako se hoče preprečiti nove tvorbe raka. Pravijo, da je Fichera priznana avtoriteta in da je zato popolnoma izključeno, da bi lahko miselno varal javnost s svojimi razkritji.

STOLETNIKA IZNAJDBE PLINA.

Pred nekaj dnevi so v Parizu odkrili spominsko ploščo, ki spominja na ustanovitev prve francoske plinarne. Nje besedilo se glasi: »Tu je stala (1818—1860) prva francoska plinar, sedišča pa in najdbi Pl. Pl. Lebona. Ta slavnost je bila prva cele vrste manifestacij, s katerimi se bo proslavila ob enes stoletnica velike francoske iznajdbe plina in petdesetletnica tehnične plinske družbe v Franciji. Kot mnoge francoske iznajdbe so izkoristili tudi iznajdbi plina tuji in tako so se Nemci v zadnjih dvestih let pred evropsko vojno bahali, da zavzamejo prvo mesto v svetovni plinski industriji. Po vojni pa so se razmere spremenile in francoske metode, kakor tudi francoski aparati so zavzeli odlično mesto v plinarski vsega sveta. Tako je na primer prišlo lani in leto v Japonsko, ki je imela pred leti v Parizu predavanje o uspehih svojih raziskovanj glede raka. »Corriere della Sera« poroča o tem predavanju rekoč: Fichera je prišel svoje predavanje rekoč: »Gospoda moja! Poročati vam imam o nekem važnem uspehu. Razrešil sem problem raka. Doslej nismo vedeli, kako nastaja rak, ali ga povzroča kakšen bakterij ali je posledica kakšnega raskroja. Sedaj tudi nismo mogli uspešno pobijati te bolezni. Nepristano so se pojavljali glasovi, da se je temu ali onemu znanstveniku posrečilo ta problem razrešiti, vsem tem vestem pa je sledilo razočaranje. Rak je ostal stari sovražnik, proti kateremu je bil človek popolnoma brez vsake moči. Uspeh mojega dela lahko razdelim na dve. Na eni strani sem spoznal, da se lahko ugotovi dispoziacija za rak, če ob času, ko se ni opaziti nobenega sledu o bolezni, na drugi strani pa sem v položaju preprečiti istih bolezni in, ako tudi ne odpraviti bolezni, ki je že izbruhnila, pa vsaj odstraniti vse pogubne vplive na organizem tako da je bolnika med lečenjem praktično smatrali kot ozdravljenega. Tekom svojega predavanja je Fichera izjavil, da se v človeškem vratu nahaja žleza, ki izločuje neko gotovo tekočino. Ta žleza je najbrže krvna žleza, slična trebušni sluzni žlezi. Sekret te krvne žleze ima sposobnost in funkcijo da preprečuje v organizmu tvorbo raka. Ako ta žleza izloči kakšnega koli vzroka sploh ne funkcijonira ali samo pomanjkljivo, to se pravi, ako ne izločuje ali ne zadostno izločuje svojega specifičnega sekreta, ni tvorbi rakavih celic ničesar na potu in zato lahko izbruhne bolezen. Ako mora ta bolezen v tem slučaju izbruhniti, je vprašanje, ki dosedaj ni rešeno. Najprej sem hotel, tako pripoveduje Fichera, vplivati na žlezo, da bi močnejše in živahnje delovala. To se je izkazalo za nemogoče. Bil sem torej primoran si polskati druga pota. Umetnik potem sem sestavil tekočino, ki je imela iste sestavine kakor žlezni sekret, iz česar bi se dalo sklepati, da bo tudi učinek te tekočine enak onemu žlezne izločila. To tekočino sem vbrizgal v organizem. Ta metoda je imela popoln uspeh. Vse one osebe, pri katerih sem ugotovil dispoziacijo za rak, so ostale zdrave potem, ko sem jim injiciral svoj preparat. Posrečilo se mi je tudi, da sem obvaroval pred sopetnim obolenjem bolnika, pri katerih so rakovo oteklino odstranili na operativen način. (Znano je, da so doslej operacije raka imele samo začasn uspeh, ker se je bolezen vedno znova ponavljala.) Moj preparat, je izjavil Fichera, ima, kakor inulin, ki je, kakor znano, sredstvo proti sladkorni bolezni, in ki ga na umeten način dobivajo iz izločila trebušnih sluznic, to svojstvo, da čuva organizem pred pojavi bolezni samo toliko časa, dokler neposredno učinkuje. Tudi novo sredstvo proti raku ne odpravlja bolezni, marveč odstranjuje samo njene učinke. Enkratna injekcija torej ne zadostuje. Sredstvo se mora vedno in vedno vbrizgavati v organizem, ako se hoče preprečiti nove tvorbe raka. Pravijo, da je Fichera priznana avtoriteta in da je zato popolnoma izključeno, da bi lahko miselno varal javnost s svojimi razkritji.

300 LETNICA NEWYORKA.

To pomlad poteče 300 let, odkar je bil ustanovljen Newyork. Prvotno njegovo ime je bilo New Amsterdam. Bila je to neznatna vasica, ki so jo ustanovili Holandci. Vasica se je kmalu razvila v mesto in v nekaj stoletjih v vele mesto, ki je danes skoraj že nadkrililo glede številnosti svojega prebivalstva London. Newyork, ki je ob svoji ustanovitvi štel samo 30 rodbin, ima danes 6 milijonov prebivalcev, med temi je 1,346.000 Židov. V Newyorku je danes 32.590 industrijskih podjetij, v katerih je zaposlenih skoraj 1 milijon delavcev. Mestni proračun je lani znašal 347 milijonov dolarjev.

RADIOTEHNIKA IN POUK.

Vzgojevalni oddelki Zedinjenih držav ameriških se pravkar bavi z izvedbo velikopotesnega načrta, ki naj smoteno postavi ameriške brezšične postaje v službo vzgoje. Ameriška vlada hoče brezšičnim potom nuditi pouk nad 2 milijonoma otrok, ki radi lege svojih bivališč ne morejo posesti šole. To je lahko izvedljivo ravno radi velike razširjenosti brezšičnih sprejemalcev po deželi (pri farmah). Ista organizacija se izvede s predavanji o pedagoških vprašanjih vseh vrst v svrhu njihovega nadaljnega izobraževanja. Tako se bo poskrbelo za učitelje, ki imajo le redko ali pa nikoli priliko posetiti višje učilnice.

V manjši meri se udeležujejo vzgojevalno tudi angleškebrezšične postaje. Pred-

slednje dni, da dobi službo za svojega »prijatelja«, svoj »ljubico« in svojega »otroka«. Pa zaman!

In je z grozo pričakoval prihoda moža Če pove njegovi ženi... no lahko noč!

In je prav tisto jutro, ko je imel priti možakar, bral v časopisu g. kitar, da je policija zasačila in zaprla goljufa, ki se je vsiljeval lahkomišelnim in praznovernim ljudem in jim izvajal denar pod pretvezo, da ve iz njihovega življenja stvari, ki kompromitirajo njihovo čast.

In je bil to prav gotovo »prijatelj« gospoda kitarja. Še deset kamnomolov se mu je odvalilo od srca; samo besede »lahkomišelnim in praznovernim ljudem« so ga jezile. In si je g. kitar mislil, da bi bil resnično najbolje storiti, če bi ga bil sunil čez prag, toda je vrag to, da se človek po petindvajsetih letih ne spominja, če morda res ni kdaj kradel češplji in potegnul kakega dekleta?...

In kadar je pozvonilo na vratih, se je g. kitar ustrašil. Kajti je še vedno mislil, če možakarja ne prinese vrag... Pa naj si bo tega ali onega, ki je vedel za stare grehe g. kitarja... tako stare grehe, da se jih gospod kitar še sam ni več spominjal.

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

To in ono.

tos več japonskih misli proučevati pariške plinarne. Prišli pa so tudi španski, italijanski, češkoslovaški in drugi inženjerji, kar se prej še nad dvajset let ni zgodilo.

O priliki stoletnice iznajdbe plina se odprli v soboto, dne 3. maja v Parizu mednarodna plinska razstava, ki se nahaja v Jardinu d'Acclimation in v kateri se bo pokazala občinstvu raznovrstna uporaba plina v gospodinjstvu.

Program vsebuje tudi »Plinski teden« (10. do 14. junija), za časa katerega se bo do vršila predavanja o plinu za inženjerje.

Slavnosti se bodo končale s mednarodnim plinskim kongresom, ki se bo vršil v palmariju Jardina d'Acclimation od 25. do 29. junija. Svoj prihod so že javili angleški, ameriški, holandski, italijanski, švicarski, češkoslovaški in španski delegati. Angleška delegacija sama šteje 65 inženjerjev in vse inozemske delegacije obstojajo in najvažnejši osebnosti plinske industrije raznih držav.

24. junija se bodo razdelila darila 349. delavcem in uslužbencem francoske plinske industrije, ki služijo že nad 30 let v isti plinarski. 28. junija bo predsednik republike obiskal razstavo in udeleženci kongresa bodo slovesno sprejeti v mestni hiši od pariskega občinskega sveta.

Tako se bo slovesno končala proslava te velike francoske iznajdbe, ki je neprecenljive koristi za vse človeštvo. — Br.

KONEC KITAJSKEGA ZIDU.

Najdaljši zid na svetu, ki je obenem največje čudo vesoljstva je znani ogromni kitajski zid, ki se razteza v dolžini 2300 milj in zapira Kitajsko od morja do centruma Azije. Zid je največja obrambna stavba vseh časov in narodov ter je bil zgrajen pred 2200 leti, torej v tretjem stoletju pred Kristusom. Zgradil ga je kitajski cesar Či-hvag-je. Zid, ki je služil za obrambo pred vpadi divjih Mongolov in kasneje tudi za obrambo pred drugimi narodi, bo sedaj deloma porušen. Kako ogromno delo je bilo potrebno za zgradbo tega zidu je razvidno iz tega, da se je za njega graditev porabilo okoli tristo milijonov kubičnih metrov kamena, dotim ima velika Keopsova piramida v egiptu samo dva in pol milijona kubičnih metrov kamena. Koliko časa so ga zidali, koliko milijonov ljudi je bilo pri zgradbi zaposlenih ne ve nihče in je to še danes zagonetka. Kar je najbolj zanimivo je, da gre zid čez nerodovito golo gorovje, preko neobljubljenih krajev. Vse to kamene za zid, ki se vpenja po gorah in pada v strme soteske ter se vleče kot ogromna kača, so morali prinesiti iz oddaljenih krajev, preko rek in jezer itd. Zid, ki je pravzaprav spomenik človeške kulture nameravajo sedaj porušiti in sicer v bolj obljubljenih krajih, kjer bodo porabili kamene za stavbeni material. Vsekakor pa je to grda oskrumba zgodovine.

300 LETNICA NEWYORKA.

To pomlad poteče 300 let, odkar je bil ustanovljen Newyork. Prvotno njegovo ime je bilo New Amsterdam. Bila je to neznatna vasica, ki so jo ustanovili Holandci. Vasica se je kmalu razvila v mesto in v nekaj stoletjih v vele mesto, ki je danes skoraj že nadkrililo glede številnosti svojega prebivalstva London. Newyork, ki je ob svoji ustanovitvi štel samo 30 rodbin, ima danes 6 milijonov prebivalcev, med temi je 1,346.000 Židov. V Newyorku je danes 32.590 industrijskih podjetij, v katerih je zaposlenih skoraj 1 milijon delavcev. Mestni proračun je lani znašal 347 milijonov dolarjev.

RADIOTEHNIKA IN POUK.

Vzgojevalni oddelki Zedinjenih držav ameriških se pravkar bavi z izvedbo velikopotesnega načrta, ki naj smoteno postavi ameriške brezšične postaje v službo vzgoje. Ameriška vlada hoče brezšičnim potom nuditi pouk nad 2 milijonoma otrok, ki radi lege svojih bivališč ne morejo posesti šole. To je lahko izvedljivo ravno radi velike razširjenosti brezšičnih sprejemalcev po deželi (pri farmah). Ista organizacija se izvede s predavanji o pedagoških vprašanjih vseh vrst v svrhu njihovega nadaljnega izobraževanja. Tako se bo poskrbelo za učitelje, ki imajo le redko ali pa nikoli priliko posetiti višje učilnice.

V manjši meri se udeležujejo vzgojevalno tudi angleškebrezšične postaje. Pred-

slednje dni, da dobi službo za svojega »prijatelja«, svoj »ljubico« in svojega »otroka«. Pa zaman!

In je z grozo pričakoval prihoda moža Če pove njegovi ženi... no lahko noč!

In je prav tisto jutro, ko je imel priti možakar, bral v časopisu g. kitar, da je policija zasačila in zaprla goljufa, ki se je vsiljeval lahkomišelnim in praznovernim ljudem in jim izvajal denar pod pretvezo, da ve iz njihovega življenja stvari, ki kompromitirajo njihovo čast.

In je bil to prav gotovo »prijatelj« gospoda kitarja. Še deset kamnomolov se mu je odvalilo od srca; samo besede »lahkomišelnim in praznovernim ljudem« so ga jezile. In si je g. kitar mislil, da bi bil resnično najbolje storiti, če bi ga bil sunil čez prag, toda je vrag to, da se človek po petindvajsetih letih ne spominja, če morda res ni kdaj kradel češplji in potegnul kakega dekleta?...

In kadar je pozvonilo na vratih, se je g. kitar ustrašil. Kajti je še vedno mislil, če možakarja ne prinese vrag... Pa naj si bo tega ali onega, ki je vedel za stare grehe g. kitarja... tako stare grehe, da se jih gospod kitar še sam ni več spominjal.

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno hudo na svetu, da si ne more človek vsega zapomniti!

In je res vrag in močno h